

BINDAL KOMMUNE

Nærøy kommune

Melding om vedtak

Vår ref:

2017/502-48

Saksbehandler:

Knut Toresen

Dato:

08.01.2018

Kommunereformen - fakta- og beslutningsgrunnlag

I kommunestyrets møte 14.12.2017, sak 131/17, ble det fattet følgende vedtak:

1. Det avholdes rådgivende folkeavstemming 26.02.2018.
2. Det gis stemmerett til de som i løpet av valgåret fyller 16 år.
3. Rådmannen gis i oppdrag å utforme stemmeseddel som skal godkjennes av formannskapet, med Bindal SV og Bindal V tilstede.
4. Det nedsettes et arbeidsutvalg som består av et utvidet formannskap. Arbeidsutvalget skal utarbeide et faktagrunnlag som ligger klart før folkeavstemming avholdes.
5. Bindal kommune avholder folkemøter før avstemming avholdes.
6. Folkeavstemmingen avholdes i henhold til punktene 1 – 14 i rådmannens saksutredning.

Sak 131/17 følger vedlagt.

Med hilsen

Astri Helen Busch
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:
Leka kommune
Vikna kommune

Postadresse:
Rådhuset, Oldervikveien 5
7980 TERRÅK

Besøksadresse:

Telefon: 75 03 25 00

Bankkto.: 4651 07 01224
Org.nr.: 964 983 380

E-post:
postmottak@bindal.kommune.no

Internett:
www.bindal.kommune.no

Saksfremlegg

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
131/17	Bindal kommunestyre	14.12.2017

Kommunereform - fakta- og beslutningsgrunnlag

Vedlegg:

- 1 Utredning av alternative kommunestrukturmodeller på Sør-Helgeland - Telemarksforskning
- 2 Omstilling 2013 - Bindal kommune – Telemarksforskning
- 3 Protokoll fra kommunestyrets møte 31.05.2017 vedr. kommunereform

Undersøkelser om Austrå og annen informasjon om kommunereformen finnes her:

<http://www.bindal.kommune.no/kommunereform>

Rådmannens innstilling

Bindal kommune går i dialog med Vikna kommune og Nærøy kommune for å arbeide fram et grunnlag for at Bindal kommune slås sammen med Vikna og Nærøy fra 01.01.20. Det nedsettes følgende forhandlingsutvalg:

Saksprotokoll i Bindal kommunestyre - 14.12.2017**Behandling:**

Elin Lian fremmet følgende forslag:

Hvis avslag på rådmannens innstilling og at Bindal kommune fortsetter som egen kommune starter Bindal kommune en prosess ved å søke fylkestilhørighet til Trøndelag.

Mona Hald fremmet følgende forslag:

Rådmannens innstilling vedtas med følgende tillegg: Før evt. folkeavstemming der befolkningen blir spurt om råd, må alle stemmeberettigede gis nøytrale fakta om sakskomplekset slik at beslutninger kan tas på basis av fakta og kunnskap. Det avholdes folkemøter og avstemming når arbeidsutvalget har sitt utkast klart.

Tor-Arne Aune fremmet følgende forslag:

1. Det avholdes rådgivende folkeavstemming 26.02.2018.
2. Det gis stemmerett til de som i løpet av valgåret fyller 16 år.
3. Rådmannen gis i oppdrag å utforme stemmeseddel som skal godkjennes av formannskapet, med Bindal SV og Bindal V tilstede.
4. Det nedsettes et arbeidsutvalg som består av et utvidet formannskap. Arbeidsutvalget skal utarbeide et faktagrunnlag som ligger klart før folkeavstemming avholdes.
5. Bindal kommune avholder folkemøter før avstemming avholdes.
6. Folkeavstemmingen avholdes i henhold til punktene 1 – 14 i rådmannens saksutredning.

Votering:

Elin Lian og Mona Hald trakk begge sine forslag.

Rådmannens innstilling forkastet med 11 mot 6 stemmer.

Tor-Arne Aunes forslag, punkt 1, enstemmig vedtatt.

Tor-Arne Aunes forslag, punkt 2, vedtatt med 12 mot 5 stemmer.

Tor-Arne Aunes forslag, punktene 3, 4, 5 og 6 enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Det avholdes rådgivende folkeavstemming 26.02.2018.
2. Det gis stemmerett til de som i løpet av valgåret fyller 16 år.
3. Rådmannen gis i oppdrag å utforme stemmeseddel som skal godkjennes av formannskapet, med Bindal SV og Bindal V tilstede.
4. Det nedsettes et arbeidsutvalg som består av et utvidet formannskap. Arbeidsutvalget skal utarbeide et faktagrunnlag som ligger klart før folkeavstemming avholdes.
5. Bindal kommune avholder folkemøter før avstemming avholdes.
6. Folkeavstemmingen avholdes i henhold til punktene 1 – 14 i rådmannens saksutredning.

Innledning

Bindal kommunestyre fattet den 09.11.17 under referatsak (interpellasjon) 112/17 følgende vedtak med 11 mot 5 stemmer:

«Bindal kommune sender søknad til Stortinget ved kommunal- og forvaltningskomiteen om reversering av Storingsvedtaket av 8. juni 2017 der kommunene Leka, Bindal, Nærøy og Vikna er sammenslått med tvang, med virkning fra 01.01.2020, etter at innstillinga fra komiteen er kjent. Blir det mulighet å søke reversering ber kommunestyret rådmannen utrede sak til kommunestyrets møte den 14.12.2017 med et fakta- og beslutningsgrunnlag som kan ligge til grunn for en reverseringssøknad. Hvis søknad om reversering antas og godkjennes av Stortinget ber kommunestyret om at det avholdes folkeavstemming som skal være rådgivende til kommunestyrets behandling.»

Kommunal- og forvaltningskomiteen la den 30.11.17 fram sin innstilling til Stortinget. Av denne framkommer det et forslag fra Kristelig Folkeparti der det legges til grunn at Bindal kan fortsette som egen kommune:

«Leka kommune, Bindal kommune, Vikna kommune og Nærøy kommune slås ikke sammen fra 1. januar 2020, jf vedtak 828 av 8. juni 2017. Fylkesgrensen mellom Trøndelag og Nordland justeres ikke. Vikna kommune og Nærøy kommune slås sammen fra 1. januar.»

Kommunestyret ba rådmannen lage sak til kommunestyret dersom det skulle bli mulighet til å søke reversering. Skal rådmannen se kommunereformen kun ut fra vedtaket 09.11.17 er grunnlaget for sak til kommunestyret 14.12.17 borte. Dette da det ut fra komiteens innstilling ikke blir tvangssammenslåing av de fire kommunene. Da er det heller ikke behov for å søke reversering. Rådmannen har konferert med ordfører, og det er enighet om at sak legges fram for kommunestyret i Bindal. Dette da det oppfattes som viktig med en behandling i kommunestyret ut fra siste tids utvikling i kommunereformsaka.

Oppbygging av denne saka:

1.Bakgrunn – kommunereformen i Bindal	side 2
2.Prosess på Stortinget	side 6
3.Befolkningsutvikling/demografi	side 6
4.Næringsutvikling – utvikling i offentlige og private arbeidsplasser	side 8
5.Pendling	side 9
6.Økonomi	side 9
7.Tjenestetilbudet	side 14
8.Rekruttering/kompetanse	side 20
9.Interkommunalt samarbeid	side 21
10.Lokaldemokrati	side 22
11.Samfunnsutvikling	side 22
12.Austra	side 23
13.Fylkestilhørighet	side 24
14.Rådgivende folkeavstemming	side 24
15.Samlet vurdering/konklusjon	side 28

1.Bakgrunn – kommunereformen i Bindal

Kommunene Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad ga høsten 2014 Telemarksforskning i oppdrag å utrede konsekvenser av ulike sammenslåingsalternativer hvor en eller flere av kommunene i regionrådet var med. I tillegg var det ønsket at utredningen skulle omfatte kommuner både sør og nord for Sør-Helgeland. Det ble lagt fem alternativer for ny kommune til grunn for utredningsarbeidet:

- 1: Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad
- 2: Bindal, Vikna, Nærøy, Leka
- 3: Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Vefsn, Dønna
- 4: Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Dønna
- 5: Bindal, Sømna, Brønnøy, Vikna, Nærøy, Leka

Utredningen var ferdig september 2015. Metodisk baserer utredningen seg på KOSTRA-analyser og statistiske analyser for å beskrive utviklingstrekk knyttet til økonomi, administrasjon, tjenesteproduksjon og nærings- og samfunnsutvikling. Videre er det gjennomført intervjuer med flere personer i de fem kommunene. I etterkant av intervjuene ble det gjennomført en spørreundersøkelse som ble sendt til alle politikere i kommunestyrene, kommunalt ansatte med lederansvar og alle tillitsvalgte i de fem kommunene. Det ble også gjennomført en telefonbasert spørreundersøkelse blant innbyggerne i de fem kommunene.

Dette er en omfattende og sentral utredning i kommunereformarbeidet. Rådmannen finner det helt naturlig å ta utgangspunkt i denne utredningen i dette saksframlegget. Jeg trekker fram sentrale forhold/konklusjoner fra utredningen og følger opp med vurdering fra mitt eget ståsted. Når jeg viser til utredningen benevner jeg den som TF.

For å gjøre dette saksframlegget så oversiktlig som mulig er det i stor grad bygget opp på samme måte som utredningen fra Telemarksforskning.

Bindal kommune har takket ja til følgende:

- Å delta i utredning/arbeid sammen med Vevelstad, Vega, Brønnøy og Sømna.
- Å delta i styringsgruppemøter og kommunereformprosess sammen med Vikna, Nærøy og Leka.

Sentrale nordvendte aktiviteter:

24.04.14: Vedtak i kommunestyret i sak 39/14, der kommunestyret sa at det ikke skulle brukes mer ressurser på utredning om fylkestilhørighet nå. Samtidig ble det vedtatt at ordføreren skulle fremme forslag til Sør-Helgeland regionråd om prosjekt for mulig framtidig kommunestruktur.

Følgende strukturer skulle utredes: Fortsette som egen kommune, «Sør-Helgeland kommune», «Ytre Namdal kommune» og «Namdal kommune».

19.06.14: Vedtak i kommunestyret i sak 57/14, der kommunestyret sa at man ønsket å få utredet økonomiske og tjenestemessige konsekvenser av alternative kommunestrukturløsninger i regionen i samarbeid med de øvrige Sør -Helgelandskommunene. Utredningen skulle omfatte tilstøtende kommuner på Helgeland og i Nord-Trøndelag. Innbyggerne skulle informeres gjennom informasjonsavis, hjemmeside og prosjektrapport. Spørreundersøkelse foretatt.

06.01.15: Oppstartsmøte mellom ordførere, rådmenn og Telemarksforskning. Ordførerne besluttet hvilke alternativer som skulle utredes.

29.01.15: Fellesmøte mellom Helgeland regionråd og Sør-Helgeland regionråd der kommunereform var ett av temaene.

13.04.15: Fellesmøter for de 5 formannskapene og tillitsvalgte i Brønnøysund.

05.05.15: Fellesmøte mellom Helgeland regionråd og Sør-Helgeland regionråd der kommunereform var ett av temaene.

September 2015: Rapport fra Telemarksforskning ferdig.

22.09.15: Rapport fra Telemarksforskning ble presentert i nytt fellesmøte for de 5 formannskapene og tillitsvalgte i Brønnøysund.

08.12.15: Felles kommunestyremøte for de 5 kommunene i Brønnøysund. Likelydende vedtak fattet i 4 enkeltvis kommunestyrer samme dag. Sømna kommune fattet vedtak 17.12.15 med en tilleggsanmodning. Denne er referert i Bindal kommunestyre.

12.04.16: Felles formannskapsmøte for de 5 kommunene i Brønnøysund.

21.04.16: Vedtak i kommunestyret om at informasjon om status for kommunereformarbeidet i Bindal tas til orientering, og at det skal arbeides videre mot felles kommunestyremøte i Bindal 31.05.16.

Kommunestyret sa samtidig med 11 mot 6 stemmer nei til å iverksette arbeid for å se på muligheter for å få utarbeidet intensjonsavtale sørover med henblikk på kommunesammenslåing.

30.05.16: Behandling i Bindal kommunestyre der det ble fattet vedtak om at Bindal kommune sluttet seg til rådmennenes vurderinger i felles saksframlegg – som Sør-Helgelandregionens samlede tilnærming til kravene knyttet til kommunereformens utrednings- og tilvarsplikt som var 1. juli 2016.

31.05.16: Felles kommunestyremøte for de 5 kommunene i Brønnøysund. Vedtaket fra 30.05.16 ble opphevet og nytt ble fattet. Bindal kommune sluttet seg fremdeles til rådmennenes vurderinger i felles saksframlegg – som Sør-Helgelandregionens samlede tilnærming til kravene knyttet til kommunereformens utrednings- og tilvarsplikt som var 1. juli 2016.

Det var ikke mulig å få til et felles syn blant de fem kommunene om veien videre og prosessen havarerte. Det har som følge av dette ikke vært arbeidet videre med en slik nordvendt løsning som innebar mer formalisert samarbeid, men ikke kommunesammenslåing.

Sentrale sørvendte aktiviteter:

29.10.14: Fellesmøte på Leka, der flere fra Sør-Helgeland regionråd deltok.

Møter i styringsgruppa på Kolvereid 30.04.15 og 20.01.16.

Innbyggerundersøkelse gjennomført. Se Bindal kommunes nettside.

Folkemøte på Austra 26.05.15 – Ei øy – 3 kommuner – 2 fylker.

Felles formannskapsmøte 12.06.15.

Rapport fra PwC om administrasjonssenter ferdig desember 2015.

Revidert rapport fra PwC om Austra ferdig februar 2016.

11.03.16: Møte på Steinkjer med fylkesmannen i Nord-Trøndelag for de kommuner som kan være berørt av grensejusteringer.

29.03.16: Møte om Austra mellom politikere og administrasjon i kommunene Leka, Nærøy og Bindal.

20.04.16: Møte mellom de 3 kommunene og de 2 fylkesmennene på Austra om Austra. Om kvelden folkemøte.

Arbeidsgruppe kommunestruktur i Bindal har hatt 5 møter – senest 28.01.16.

I kommunestyret 18.02.16, referatsak 7/16, fremmet Terje Sevaldsen verbalt forslag.

Kommunestyret besluttet med 9 mot 8 stemmer at referatet og Terje Sevaldsens forslag ikke skulle tas opp til votering.

Fylkesmannen i Nordland la 29.09.16 fram sin faglige tilråkning om kommunereformen. Denne sier dette om Bindal og regionen Sør-Helgeland:

«Kommunene på Sør-Helgeland har i stor grad gjennomført kommunereformprosessen som en felles prosess for kommunene tilhørende sør- Helgeland regionråd. Det ble gjennomført felles utredning med aktuelle kommunene i regi av Telemarksforskning. Videreføring av prosess med sikte på sammenslåing ble avsluttet høsten 2015. I etterkant av felles kommunestyremøte 08.12.2015 besluttet kommunen å utrede en «kommuneblokk» - løsning (NIVI Analyse), som innebærer et mer forpliktende interkommunalt samarbeid om utvikling av tjenester på tvers av regionen og som et alternativ til en framtidig sammenslått kommune.

Brønnøy kommune har fattet positivt vedtak for kommunesammenslåing med øvrige kommuner på Sør- Helgeland. Vevelstad, Sømna, Vega og Bindal har fattet vedtak om å fortsette som egne kommuner.

Kommunene på Sør- Helgeland har gjennomført en felles kommunereformprosess, med felles kommunestyremøter og felles formannskapsmøter. Sør-Helgeland er geografisk og historisk en enhet som er godt integrert i et utstrakt kommunesamarbeid. Sør-Helgeland er en felles BAS region med stor utpendling fra omkringliggende kommuner til regionsentret Brønnøysund.

Kommunene har noe ulike utfordringsbilder særlig knyttet til befolkningsstørrelse som gjenspeiler kommunens forutsetninger for kvalitet, kompetanse og valgfrihet i tjenesteproduksjonen. Vevelstad kommune har 507 innbyggere, Vega 1244 innbyggere, Sømna 2031 innbyggere, Bindal 1465 innbyggere og Brønnøy 7962 innbyggere. Alle kommunene foruten om Brønnøy har negativ befolkningsvekst der Bindal har størst nedgang med 27,5% de siste 20 årene. Flere av de andre kommunene har dramatisk nedgang i innbyggertall. Brønnøy har hatt en positiv befolkningsvekst på 11,6%. Kommunene som er rammet av negativ befolkningsvekst har i tillegg i varierende grad utfordringer med alderssammensetningen i befolkningen som vil kreve økt kapasitet og kompetanse innenfor særlig pleie-omsorg og helsefag. Flere av kommunene beskriver utfordringer med små og sårbare fagmiljø, rekrutteringsutfordringer og små økonomier som er følsomme for uforutsette utgifter og svingninger i inntektene. Flere av kommunene påpeker behovet for større kraft i det regionale utviklingsarbeidet.

NIVI Analyse har sammenfattet kommunenes SWOT-arbeid i følgende tre hovedutfordringer:

- *Polarisering og voksende ubalanser. Negativ og skjev befolkningsutvikling i omegnskommunene, sårbare regionsentra, kritisk utvikling særlig i Bindal, men også i Vevelstad og på Vega.*
- *Svært sårbare kommuneorganisasjoner, både faglig og økonomisk. Økte oppgaver, færre folk, mye drift, lite utvikling, personavhengig kommune-forvaltning, mangel på fagmiljøer truer likeverdig velferd og balansert utvikling.*
- *Stadig svakere kommunal påvirkningskraft. Sentraliseringen fortsetter, økende fragmentering av ansvar og avpolitisering av viktige beslutningsprosesser, kortsiktige prosjekter og hybridene dyrkes. Kompetanse og kapasitet i grunnstrukturene vies for lite oppmerksomhet.*

Fylkesmannen vurderer at kommunene på Sør- Helgeland i varierende grad vil innfri målene i kommunereformen. De minste kommunene vil på sikt ikke ha forutsetninger for å videreføres som en egen kommune med økende krav til kompetanse, kapasitet og valgfrihet på flere tjenesteområder. Kommunene baserer mange av tjenesteleveransene i dag på interkommunalt samarbeid. Økende krav til spesialisert kompetanse og nye oppgaver må løses i en ytterligere utvidelse av samarbeidsordningene mellom kommunene.

Telemarksforskning har vurdert flere aktuelle utredningsalternativer og konkludert med at alternativet bestående av kommunen på Sør-Helgeland vil være mest aktuelt å gå videre med.

Det er også dette alternativet kommunene har lagt til grunn for sin kommunereformprosess.

I Bindal kommune er det reist to innbyggerinitiativ. Ett initiativ gjelder grensejustering på Austra, med ønske om en samling av befolkningen på Austra til en kommune. Fylkesmannen mottok nytt innbyggerinitiativ fra befolkningen på Austra + Bindalseidet mai 2016, med ønske om ny kommunegrense som følger Bindalsfjorden/Sørffjorden der den sørlige delen av kommunen tilknyttet Nærøy/ Vikna.

Fylkesmannen vil ikke tilrå at innbyggerinitiativene følges opp uten at det samtidig finnes en løsning for resterende del av Bindal. Etter fylkesmannens vurdering vil «rest- Bindal» være enda mer sårbar enn dagens kommune ved en ev. grensejustering.

Fylkesmannen anbefaler at kommunene på Sør- Helgeland arbeider videre med reformprosessen med mål om å danne en ny kommune. De lokale prosessene i reformperioden har kommet for kort til at Fylkesmannen ser mulighet for løsninger innen den forlengede tidsfristen.»

2.Prosess på Stortinget

I februar 2017 ble det kjent at det var flertall på Stortinget for å slå sammen kommunene Vikna, Nærøy, Leka og Bindal ved tvang. Det ble fattet vedtak på Stortinget 08.06.17 om at nevnte kommuner skal slås sammen med virkning fra 01.01.20. Bindal kommune har ikke mottatt noen begrunnelse for Stortingsvedtaket.

3.Befolkningsutvikling/demografi

TF viser på side 47 en oversikt over befolkningsutvikling 2000-2015 i alle kommunene som ses på i utredningsarbeidet, totalt 15 kommuner. Kommunene Bindal og Leka har den klart dårligste befolkningsutviklingen av alle disse. Bindal er dårligst både i reduksjon i prosent og reduksjon i antall.

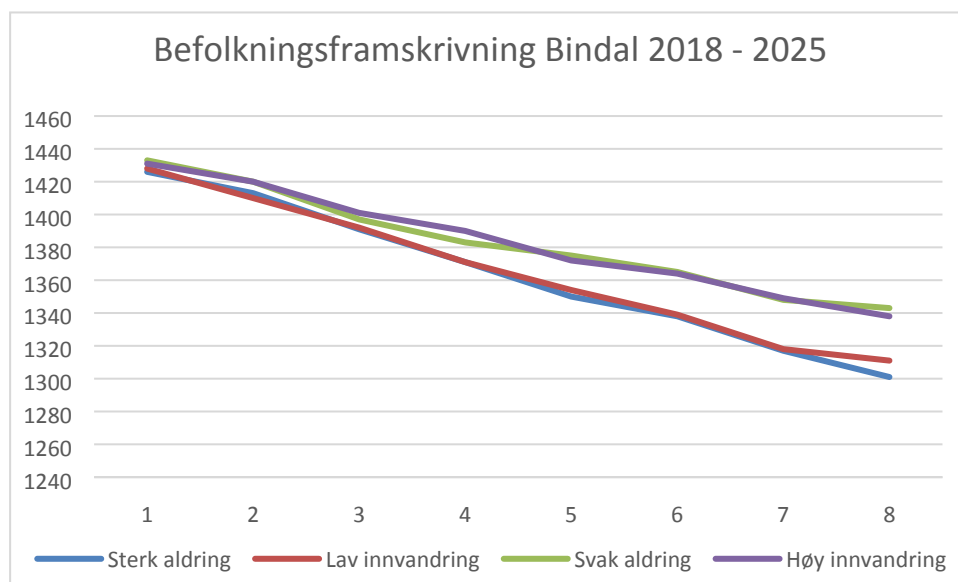
Befolkningsutvikling i kommunene Vikna, Nærøy, Leka og Bindal fra år 2000:

	2000	2004	2006	2008	2010	2012	2015	2017	Endring i %
Bindal	1921	1804	1741	1631	1601	1562	1482	1473	-23,3
Vikna	3867	4021	4011	4034	4122	4241	4363	4418	+14,2
Nærøy	5353	5240	5154	5015	4990	5069	5081	5138	-4,0
Leka	714	636	595	589	593	573	574	584	-18,2

TF peker på side 51 på at befolkningsframskrivingene fra SSB fram mot 2040 viser at flere av kommunene høyst sannsynlig vil oppleve utfordringer med opprettholdelse av folketallet også i årene som kommer. Det er Bindal og Leka som har de mest pessimistiske prognosene. Videre sies det at helhetsinntrykket er at de største kommunene blir større og de mindre blir mindre, noe som ytterligere vil bidra til å øke de relative forskjellene mellom kommunene. Dette bidrar til at de relative forskjellene mellom kommunene øker og at generalistkommuneprinsippet blir satt under press. Viktige drivkrefter som ligger bak sentraliseringen vi har opplevd de senere årene er knyttet til globalisering, internasjonal konkurranse, teknologiutvikling og framveksten av kunnskapsøkonomien. TF sier videre at tilgangen på utenlandsk arbeidskraft har vært avgjørende for å snu negativ befolkningsutvikling. Tilgangen på slik arbeidskraft vil imidlertid være avhengig av internasjonale konjunkturer, og man har ingen garantier for at denne innvandringen vil vedvare i framtiden.

Befolkning i de fire kommunene 01.01.17 fordelt på prosent i ulike alderskategorier:

	Vikna	Nærøy	Leka	Bindal
0-5 år	7,8	7,1	4,4	5,6
6-15 år	13,0	11,1	9,6	10,8
16-66 år	64,2	63,7	59,8	59,7
67 år eller eldre	15,0	18,1	26,2	23,9

Framskrevet folkemengde i Bindal

	2020	2030	2040
	Lav nasjonal vekst (LLML)	Lav nasjonal vekst (LLML)	Lav nasjonal vekst (LLML)
0-5 år	62	49	44
6-15 år	151	104	88
16-19 år	65	55	40
20-66 år	734	582	502
67 år eller eldre	367	416	379

Framskriving av eldre i Bindal kommune - SSBs modell for lav vekst

	2017	2018	2020	2023	2025	2030	2035	2040
60 - 69	182	261	247	234	209	181	167	143
70 - 79	169	165	199	210	221	210	177	156
80 - 89	84	79	74	90	99	126	140	136
90-	19	21	21	21	20	17	25	36

Det er forskjeller mellom kommunene i dag i befolkningssammensetningen. Vikna har den yngste befolkningen, mens Leka og Bindal har få under 15 år. Leka og Bindal har klart færre enn Vikna og Nærøy i gruppen 16-66, mens Leka og Bindal har en betydelig høyere andel i gruppen 67 år og eldre.

Oversikten i tabellen over viser at det er en dramatisk økning i gruppen 80-89 år i Bindal framover. Samtidig viser framskrivningen en betydelig reduksjon i antall unge. Bindal kommune må kutte betydelig i driftsutgifter framover samtidig som man skal kunne ivareta et akseptabelt nivå på tjenestene til innbyggerne.

4.Næringsutvikling – utvikling i offentlige og private arbeidsplasser

Fra side 53 og utover ser TF nærmere på næringsutvikling. Det vises til at det som oftest er en nær sammenheng mellom arbeidsplass- og befolkningsutvikling i kommunene. Videre: I forbindelse med en kommunesammenslåingsprosess er det av avgjørende betydning å ha en oversikt over status og utviklingstrekk når det gjelder befolknings- og næringsutvikling – ikke minst de framtidige utfordringene. Utredningen viser til at det er Bindal som har den laveste andelen private arbeidsplasser med 47,6 %. Tabell 12 på side 56 viser at Bindal av alle 15 kommunene har den desidert dårligste utviklingen for private arbeidsplasser i tidsrommet 2004-2013. Dette gjelder både i prosent og antall.

Endringer i private arbeidsplasser fra 2004-2013:

	2004	2007	2010	2013
Vikna	1592	1722	1955	1854
Nærøy	1340	1445	1277	1296
Leka	147	170	184	164
Bindal	387	356	291	242

NHO's kommune-NM 2017 rangerer kommunene etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse, og kommunal økonomi:

	Totalt	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Komm.øk
Vikna	64	31	149	118	91	163
Nærøy	251	202	345	169	290	209
Leka	346	401	186	64	373	419
Bindal	421	416	417	362	336	417

I oversikten ovenfor som ble publisert i august 2017 kommer Bindal svært dårlig ut. Vi har store utfordringer når det gjelder vårt arbeidsmarked og næringsliv. Det jobbes med flere konkrete etableringer i vårt omstillingsprogram, men pr. dato har omstillingsarbeidet ikke bidratt av betydning til å skape større etableringer. Noen positive etableringer i Bindal kan bedre situasjonen, men det er en stor utfordring å snu utviklingen i private arbeidsplasser i Bindal.

Side 57 i utredningen viser at Bindal i 2013 hadde 89 % av de offentlige arbeidsplassene som vi hadde i 2004. 11 av de 15 kommunene har bedre prosentutvikling enn Bindal i tidsrommet 2004-2013. For Bindal skyldes endringen reduksjon fra 2004-2007. To av kommunene med størst nedgang i arbeidsplasser i privat sektor, Bindal og Dønna, er også blant de kommunene med størst reduksjon i offentlig sektor.

5. Pendling

Side 67 viser en pendlingsmatrise for de 15 kommunene. Denne viser som TF påpeker at Bindal har vel så stor pendling mot kommunene i Ytre Namdal som mot Sør-Helgelandskommunene. Det er også en god del pendling mellom de tre kommunene i Ytre Namdal. Innpendlingen er spesielt stor fra Nærøy til Vikna.

Rådmannen har tatt ut tall fra kommuneprofilen.no som har SSB som kilde. Denne viser en betydelig økning i antall pendlere ut fra Bindal de siste årene og få pendlere inn til kommunen. Dette er et bilde på den negative utviklingen i arbeidsmarkedet i Bindal.

	Pendlere ut av kommunen	Pendlere inn til kommunen
2000	149	49
2003	159	48
2006	169	52
2009	194	42
2012	189	31
2015	197	24
2016	194	29

6.Økonomi

TF har fra side 72 i rapporten en omfattende vurdering av økonomi. Det blir for omfattende å gå inn på dette i saksframlegget. Fritak for merverdiavgift på strøm og landbrukstilskudd er en del av det TF ser på. Nedenfor foretar rådmannen en vurdering av Bindal kommunes situasjon:

Stortinget vedtok 8. juni 2017 at kommunene Leka, Nærøy, Vikna og Bindal skal slås sammen til en kommune fra 2020. Rådmannen forholdte seg naturligvis til dette i arbeidet med budsjett og økonomiplanen.

Kommunen har en målsetting om å ha et netto driftsresultat på minimum 1,75 % for å dekke framtidige investeringer. Dette har ikke vært mulig å oppfylle i framlagte budsjett og økonomiplan. I prosessen er det prioritert nødvendige investeringer for å kunne produsere gode tjenester i helse- og velferdssektoren. Investeringene vil gjøre det mulig å møte eldrebølgen i Bindal uten at dagens bemanning i denne sektoren økes.

Årets budsjettprosess har vært usedvanlig utfordrende. Dette skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Konsekvenser av vedtatte investeringer i skole/hall på Terråk og Bindalseidet
- Planlagte investeringer som følge av kommunens nylig vedtatte strategiske helse- og omsorgsplan
- Redusert antall bosatte flyktninger i Norge, og en antakelse om at Bindal ikke får nye flyktninger i planperioden. Konsekvens er inntektsbortfall
- Stadig økende brukerbehov på flere områder
- Et forslag til statsbudsjett der Bindal er en av taperne i Nordland i 2018. Bindal får en nominell økning på 0,7 %, mens lønnsveksten i 2018 er beregnet til 3,0 %
- Reduksjon i eiendomsskatt på kraftverk. Eiendomsskatteinntektene på kraftverk blir redusert med kr. 1,3 millioner kr. fra 2017 til 2018 i følge tall fra skatteetaten.
- Demografiske forhold
- Tvangssammenslåingen av kommunene

Det har vært et betydelig antall arbeidsmøter i rådmannens ledergruppe. I tillegg er flere ledere trukket inn i budsjettarbeidet. Dette for å gi disse lederne mer kunnskap om budsjettarbeidet, men ikke minst for at ledergruppa skulle kunne diskutere ulike forhold med de som har best kunnskap om den daglige driften. Tillitsvalgte har vært trukket inn i innledende dialogmøte om kommuneplanens samfunnsdel samt forhold i driften. I tillegg har det vært status-/dialogmøte underveis.

I Bindal kommunes situasjon med vedtak om kommunesammenslåing, samtidig som flertallet i kommunestyret ytrer vilje til å få reversert sammenslåingsvedtaket, har det i budsjettsammenheng vært krevende å manøvrere. Blir det kommunesammenslåing ville det være uklokt nå å sette i gang bemanningsreduksjoner med tanke på at den nye kommunen skal rigges fra 01.01.20. Det er likevel grunn til å anta at den nye kommunen på sikt vil foreta reduksjon i antall ansatte. Dette vil berøre de ulike nåværende kommunene. I tilfelle reversering oppfatter rådmannen det som høyst sannsynlig at det må settes i gang prosess der budsjett og økonomiplan revideres første halvår 2018. Den revidering vil innebære reduksjon i bemanningen.

Dersom man i høstens budsjettprosess hadde visst at Bindal kommune skulle bestå som egen kommune ville det kommet flere forslag om kutt. Dette da Bindal kommune er nødt til å redusere lønnsutgifter for å møte framtidens krav til tjenester, framtidige rammeoverføringer og vedtatte investeringer.

Framlagte budsjett og økonomiplan vil ikke påvirke tjenesteproduksjonen i vesentlig grad i 2018 og 2019. Det har lyktes administrasjonen å finne tiltak som har effektivisert driften, samt at det er lagt opp til økt bruk av disposisjonsfondet. Det er i tillegg lagt inn planlagte udefinerte nedbemanningstiltak i årene 2020 og 2021 med kr 4 000 000 hvert av årene.

For å få driftsbudsjettet i balanse har det vært nødvendig å bruke disposisjonsfond. I 2018 er det brukt kr 2 630 724 og i 2019 kr 6 878 105. For 2019 er det budsjettert avsetning til disposisjonsfondet på kr 247 365, og for 2021 er det budsjettert bruk av disposisjonsfond på kr 1 149 480.

Oversikt over disposisjonsfond:

	Saldo 31.12.2016	41 240 045
Bruk drift 2017		-3 597 052
Avsetn drift 2017		2 604 806
Bruk investering 2017		-10 519 000
	Saldo 31.12.2017	29 728 799
Bruk drift 2018		-5 390 530
Bruk amortisering 2018		2 604 806
Bruk investering 2018		-6 050 000
	Saldo 31.12.2018	20 893 075
Bruk drift 2019		-9 497 911
Bruk amortisering 2019		2 604 806
Bruk investering 2019		-1 180 000
Avsetn drift 2019		0
	Saldo 31.12.2019	12 819 970
Bruk drift 2020		-2 494 806
Bruk amortisering 2020		2 604 806
Bruk investering 2020		-1 227 000
Avsetn drift 2020		383 365
	Saldo 31.12.2020	12 086 335
Bruk drift 2021		-3 644 286
Bruk amortisering 2021		2 604 806
Bruk investering 2021		-1 269 000
Avsetn drift 2021		0
	Saldo 31.12.2021	9 777 855

Oversikten viser at det pr 31.12.2021 vil gjenstå kr 9 777 855 på disposisjonsfondet. Vi har som tidligere avsatt premieavviket (KLP og SPK) på fondet, totalt kr 14 400 932. Dette er «monopolpenger». Oversikten over viser at vi fra og med 2019 bruker av disse. I praksis tilsier dette at vi pr 31.12.2021 har et negativt disposisjonsfond på kr 4 623 077.

Rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan er lagt opp slik at man fram til kommunesammenslåingen bruker av sparepenger, slik at konsekvens for tjenester fram til 01.01.20 blir liten. Deretter må den nye kommunen lage budsjett/økonomiplan. Det har som kjent skjedd mye på den politiske arena siden høstens budsjettprosess. Slik det ser ut nå må det settes i gang en ny prosess med budsjett og økonomiplan for en selvstendig Bindal kommune. Enkelt sagt må vi finne løsninger for de 20 millioner kroner som vi tar av disposisjonsfondet fra 31.12.17 til 31.12.21. I ny fireårig økonomiplan må dette i hovedsak dekkes gjennom redusert drift. Det er uforsvarlig med slik bruk av disposisjonsfondet dersom kommunen nå skal fortsette som egen enhet.

Havbruksfond

Diskusjonen om et havbruksfond/produksjonsavgift som kan gi kommunene årlige inntekter har pågått lenge. Det er pr. dato ikke avklart hva et framtidig havbruksfond eventuelt kan gi Bindal kommune i årlige inntekter. En antakelse kan dersom dette gjennomføres være årlige inntekter på kr. 2,5-3,0 millioner kroner for Bindal. Det er ikke lagt inn noe om havbruksfond i økonomiplanen. Årlige inntekter for kommunene vil være et argument både for en styrket kommuneøkonomi for Bindal, men også for en styrket storkommune.

Disposisjonsfond

Økonomisjefen har analysert budsjett og økonomiplan 2018-2021 for Nærøy og Vikna kommuner. Av disse framkommer det slik endring i disposisjonsfond i kommunene:

Nærøy – økning av disp.fond fra 36,5 millioner kroner (2016) til 83,4 millioner kroner(2021)
Vikna – økning av disp.fond fra 1,5 millioner kroner (2016) til 5,6 millioner kroner (2021)

Oversikten viser at de tre kommunene er i høyst ulik utvikling når det gjelder disposisjonsfondet. Nærøy har en kraftig positiv utvikling, Vikna har en liten økning, men gir uttrykk for en stabil kommuneøkonomi. Bindal er som det framkommer i oversikten over i en situasjon med stor bruk av disposisjonsfondet.

Lånegjeld

Oversikt over lån/renter/avdrag slik det framkommer i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan 2018-2021:

Netto lånegjeld	2016	2017	2018	2019	2020	2021
01.01.	88 953	72 254	70 137	150 850	165 791	186 617
Avdrag	- 17 699	-6 301	- 4 629	-6 206	-6 459	-6 989
Låneopptak	1 000	4 184	85 342	21 147	27 285	0
31.12.	72 254	70 137	150 850	165 791	186 617	179 628
Innbyggere (stk) (estimert)	1 465	1 476	1 476	1 476	1 476	1 476
Nto. lånegjeld pr. innbygger	49 320	47 510	102 200	112 320	126 430	121 690
I Nordland	73 361					
I landet	63 977					

Oversikt over renter og avdrag i økonomiplanperioden(tall i hele tusen)

Renter og avdrag	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Renter	1 881	2 808	2 426	4 594	5 184	5 575
Avdrag	6 299	6 301	4 629	6 206	6 459	6 989
Sum renter og avdrag	8 180	9 109	7 055	10 800	11 643	12 564

Samlet budsjetteffekt av investeringstiltak vedtatt i strategisk helse- og omsorgsplan (inngår i tall overfor):

Tiltak	Totalt låneopptak	Renter og avdrag 2019	Renter og avdrag 2020	Renter og avdrag 2021
Samlokalisering	6 601 000	100 378	420 048	413 790
Utbedring av sykehjemmet	21 160 000		295 938	1 321 039
Boliger Bindalseidet	4 394 800		274 713	270 622
Boliger Terråk	8 801 600		553 129	544 891
Sum	40 957 400	100 378	1 543 828	2 550 342

Viktigste årsak til økt lånegjeld er kommunestyrets vedtak om bygging av hall/skole på Terråk.

Bindal øker sin lånegjeld fra 77,3 millioner kroner i 2017 til kr. 181,1 millioner kroner i 2021 (tall pr. 01.12.17). Dette er en økning som innebærer at vi i 2021 må betale 5,5 millioner kroner mer årlig i renter og avdrag enn i 2018. Dette er penger som vi må finne over dagens drift. Det understrekes at disse tall baserer seg på dagens låneavtaler og dagens rentenivå. Norges Bank åpner i rentebanen for at renten kan heves allerede neste år, altså i 2018. I følge den siste rentebanen til Norges Bank (september 2017) er det 32 prosents sjanse for en renteheving i 2018, mot null prosent i forrige rapport. Noe forenklet kan man ta kommunens lånegjeld og multiplisere denne med renteøkning for å finne konsekvenser for Bindal kommune. Det må tas hensyn til de lån der det pr. nå er fastrenteavtaler. Renteøkning kommer på et tidspunkt, og konsekvenser må innarbeides i framtidige budsjetter/økonomiplaner.

Tall fra Telemarksforskning (ikke fra utredningen) viser at Bindal kommune i dag ligger på 378. plass i netto lånegjeld pr. innbygger. 1. plass er da den kommunen med høyest lånegjeld pr. innbygger. Hadde vi nå hatt den lånegjelden som ligger i økonomiplanen i 2021 ville vi på siste statistikk ligget på 19. plass. Det er dog meget viktig å presisere at øvrige kommuner også tar opp nye lån. Tall fra SSB viser at brutto gjeld i kommunesektoren har økt med 5 % de siste årene. Derfor kommer Bindal til å ligge noe lavere enn 19. plass i 2021. Det er ikke belegg for å si eksakt hvor vi havner på framtidige målinger, men rådmannen legger fram disse tall for å vise hvilken endring i økonomien Bindal står overfor. Nærøy ligger i dag på 142. plass på nevnte oversikt, og Vikna ligger på plass nummer 156. Også disse kommunene står foran store investeringer.

Framtidige rammeoverføringer

Rådmannen registrerer at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti i kommunal- og forvaltningskomiteen sin innstilling av 30.11.17 sier at «Stortinget ber regjeringen legge til grunn at inntektssystemet for kommunene skal sikre likeverdige muligheter til å utvikle velferdstjenester til innbyggerne og ikke brukes som element i videreføring av kommunereformen.»

KS sier dette i «kommunene og norsk økonomi 2/2017»:

«Med konstant gjeldsgrad er forholdet mellom inntektsvekst og renter avgjørende for hvor høye utgifter utenom renter en kan ha i forhold til inntektene. Helt siden slutten av 1990-tallet har inntektsveksten for kommunesektoren vært høyere enn rentene. Det vil si at en har kunnet opprettholde en konstant gjeldsgrad over tid med utgifter utenom renter høyere enn inntektene. I tillegg har fallende renter muliggjort en økende gjeldsgrad uten at rentebelastningen av den grunn har økt, noe som igjen har gitt rom for en enda sterkere utgiftsvekst.

I årene framover kan dette endre seg. Dersom handlingsregelen for finanspolitikken skal overholdes anslås det i Revidert nasjonalbudsjett (RNB) for 2017 at oljepengebruken de neste fire årene ikke kan øke med mer enn vel 3,7 mrd kroner pr år, mot 21 mrd kroner årlig i de foregående fire årene. Det må en tro får konsekvenser for kommunesektorens inntektsvekst, særlig tatt i betraktning at en eventuell merskattevekst i år i forhold til anslått nivå i Revidert nasjonalbudsjett vil innebære at kommunene har fått noe av inntektsveksten på forskudd. Samtidig er det lite rom for fortsatt rentenedgang, og en viss sannsynlighet for en renteoppgang framover.»

Telemarksforskning laget i 2013/2014 rapporten «omstilling 2013 – Bindal kommune». Målet med prosjektet var å belyse muligheter for hvordan den totale driften kan optimaliseres og hvordan kommunens tjenester bedre kan tilpasses driftsinntektsnivået. I kommunestyresak 41/15, den 18.06.15, la rådmannen fram en oversikt for hva som er gjort når det gjelder rapporten. Mange tiltak er iverksatt, men av hensyn til omfanget av denne saka går det ikke nærmere inn på dette her.

Rapporten «omstilling 2013» sier at kommunen har et høyt driftsnivå og at kommunen først og fremst må se etter de store tiltakene for kostnadsreduksjoner og prioritere å gjennomføre disse på en god måte. TF sa på det tidspunktet at de mener at driftsnivået kunne reduseres uten at dette på noen måte vil være uforsvarlig. Rådmannen mener at de grep som kommunen i etterkant av rapporten har gjort er forsvarlige. Situasjonen i 2017 er at det må gjøres flere og omfattende grep, noe som ses på som svært utfordrende.

Rapporten sier videre at det forventes at kommunen vil få redusert sine inntekter betydelig de nærmeste årene. **Gjennom kriterier i inntektssystemet anslo TF reduserte inntekter på rammeoverføringer på kr. 7,3 millioner kroner fram mot 2020.**

7. Tjenestetilbudet

TF sier blant annet dette om tjenestetilbud:

Tjenesteproduksjon kan beskrives langs ulike dimensjoner; blant annet ut fra effektivitet, hvor godt tjenestene er tilpasset innbyggernes ønsker og behov, samt hvilken målbar kvalitet det er på tjenestene. Innbyggerne sine økte forventninger og nye statlige krav fører til et stadig økende behov for kompetanse og kvalifikasjoner i kommunene. Kvalitet på tjenestene er et viktig tema ved vurdering av kommunestruktur og interkommunalt samarbeid. Innbyggerne har forventninger om et noenlunde likeverdig tjenestetilbud uansett hvor i landet de bor og i hvilken kommune de bor. Det er en målsetting at kommunene skal være «generalister» i den forstand at de skal ivareta både demokratiske funksjoner, en allsidig tjenesteproduksjon overfor innbyggerne og utviklingsoppgaver i lokalmiljøet. Kommunene bør ha et bredt og helhetlig ansvar for offentlig tjenesteproduksjon innenfor sine geografiske områder, på en slik måte at innbyggerne har akseptabel tilgang til et mest mulig likeverdig tjenestetilbud. Målsettingen med en kommunesammenslåing vil være å styrke kommunenes muligheter for å ivareta sine oppgaver.

Gjennom de siste 10-årene har det skjedd store endringer i kommunenes rammebetingelser samtidig som den administrative inndelingen i praksis har ligget fast. Forbedret infrastruktur har for eksempel resultert i bedre kommunikasjoner og lettere tilgjengelighet til mange kommunesentra. En større del av befolkningen bor i tilknytning til byer og tettsteder, og arbeidsmarkedsområdene har økt både i tallet på innbyggere og geografisk utstrekning. Samtidig har kommunesektoren fått ansvar for flere arbeidsoppgaver som stiller økende krav til kapasitet og kompetanse.

En kommunesammenslåing kan tenkes å ha ulike virkninger for det kommunale tjenestetilbudet. Det kan for eksempel tenkes at tjenestene blir bedre fordi en større kommune har mer ressurser og dermed mulighet for å bygge opp et større og bedre fagmiljø. På den andre siden kan en mindre kommune ha bedre kjennskap til lokalmiljøet og være mer fleksibel og tilpasningsdyktig, slik at en kan forvente mer tilfredshet i små kommuner. Det kan også være at det ikke er noen forskjeller, eller at mindre kommuner har bedre tjenestetilbud på noen områder, mens større kommuner har bedre tjenestetilbud på andre områder.

Christiansenutvalget (NOU 1992: 15) pekte på at det er smådriftsulemper i kommunal administrasjon for de minste kommunene, og at en sammenslåing til større enheter gir muligheter for å flytte ressurser fra administrasjon til tjenesteproduksjon. Dette har vi sett konkrete eksempler på i forbindelser med de siste frivillige kommunesammenslåingene som er gjennomført (Brandtzæg 2009). Hovedutfordringene for mindre kommuner synes å være knyttet til å ha tilstrekkelig bredde og dybde i tjenestetilbudet, og å ha ansatte med riktig kompetanse og en kostnadseffektiv organisasjon (Grefsrud & Hagen 2003). Barnevern er for eksempel et tjenesteområde der små kommuner ikke har maktet å etablere et tilfredsstillende fagmiljø og tjenestetilbud på egen hånd (Brandtzæg 2006 a,b, 2009). Samtidig kan små kommuner ha fordeler av at forholdene er oversiktlige og at det er relativt nære relasjoner mellom kommunen og innbyggerne. Dette gir muligheter for økt fleksibilitet i oppgavehåndteringen. Erfaringer fra tidligere kommunesammenslåinger viser at kommunestørrelse kan ha betydning for å sikre likebehandling og ivareta innbyggernes rettssikkerhet (Brandtzæg 2009).

Videre sier TF at det er klart at en kommunesammenslåing kan gi grunnlag for å hente ut stordriftsfordeler gjennom mer effektiv administrasjon og tjenesteproduksjon. Erfaringer fra tidligere sammenslåinger viser at det er størst effektiviseringspotensial knyttet til administrasjon. Tabell 64 på side 113 viser at TF beregner et innsparingspotensial på administrasjon i forhold til landsgjennomsnittet for den nye kommunen på om lag kr. 34,4 millioner kroner årlig. Vikna har lavest administrasjonskostnader av de fire kommunene. Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 12,7 millioner kr. pr. år sammenlignet med summen for dagens fire kommuner.

I tillegg til innsparing i administrasjon vil en sammenslått kommune også kunne hente ut innsparingsgevinster på tjenesteområdene gjennom realisering av stordriftsfordeler og harmonisering av utgiftsnivået. En skal ikke undervurdere innsparingsmuligheter innen tjenesteområdene, men erfaringer tilsier at det er vanskelig å hente ut direkte økonomiske effektiviseringsgevinster for førstelinjetjenester, spesielt for tjenester hvor nærhet til innbyggerne er viktig. Erfaringer fra de gjennomførte kommunesammenslåingene er at skoler, barnehager, sykehjem og lignende gjerne blir liggende hvor de er (Brandtzæg 2009).

Et flertall av respondentene i spørreundersøkelsen i kommunene mener at en kommunesammenslåing vil gi positive effekter i forhold til å sikre større og bedre fagmiljø, rekruttering av arbeidskraft og å bli mindre sårbar i forhold til skifte av personell, sykdom og ferieavvikling. Tilbakemeldingene er omtrent nøytrale når det gjelder hvilken effekt sammenslåing vil ha på muligheten for å sikre og forbedre kvaliteten på de kommunale tjenestene, og å hente ut økonomisk gevinst som følge av mer effektiv drift. Flertallet av respondentene mener sammenslåing vil ha negativ effekt på tilgjengeligheten til de kommunale tjenestene. Samtlige av de fem kommunene mener at små og sårbare fagmiljøer er en utfordring. En av løsningene for å håndtere dette har for kommunene på Sør-Helgeland vært inngåelse av samarbeid om administrasjon og tjenester på tvers av kommunene.

I **Bindal** er det helse, omsorg og sosial, samfunnsutvikling og næringsutvikling og kompetanse/sårbarhet flest respondenter trekker frem som utfordrende områder gjennom spørreundersøkelsen. Innenfor helse og omsorg er det spesielt høyt sykefravær, desentralisert struktur innenfor PU (som er kostnadskrevende) og psykiatri og rus som nevnes. Legetjenesten er respondentene gjennom intervjuene fornøyd med. Bindal har egen legetjeneste, og dermed god kapasitet på leger. Eneste ulempen er at tjenestene er kostnadskrevende. I intervjuene kommer det frem at arbeidet med samfunnsutvikling og næringsutvikling kunne vært bedre. Generelt opplever man at kommunen leverer godt på drift av tjenester, men at en mangler utviklingsperspektivet på flere områder. Innenfor næringsutvikling har kommunen et eget selskap, Bindal utvikling, som har håndtert dette. Generelt er det sårbart på flere områder dersom ansatte er syke, slutter osv. Tilbakemeldinger fra landbruksnæringen tilser at det er behov for mer kompetanse på dette i kommunen. Kommunen skal nå i gang med rullering av arealdelen av kommuneplanen, og i et slikt arbeid er en også avhengig av å leie inn noe kompetanse.

Når det gjelder rekruttering, så varierer det om en opplever utfordringer. Gjennom intervjuene nevnes det at det en periode var en utfordring på ingeniørsida, men at dette er ok nå. Bindal ønsker bevisst å bygge kompetanse i egen organisasjon, blant annet innenfor pleie og omsorg. Men det kan være vanskelig å rekruttere til stillinger som jordmor og psykiatrisk sykepleier, men det mener respondentene først og fremst er fordi kommunen ikke kan tilby fulle stillinger. Det ser ut til at kompetansen innenfor skole er god, for kommunen har ikke ufaglærte lærere og barnehagelærere. Fagmiljøene kan derimot bli små også på dette område, spesielt når det gjelder skoleutvikling.

Rådmannens kommentar:

I min tid som rådmann (som nærmer seg 19 år) har det skjedd en betydelig endring i kommunesektoren. Dette er gradvise endringer som for mange ikke er lett å se. Kommunene er generalister og har en bredt og komplisert ansvarsområde. Kommunesektoren har fått ansvar for mange nye oppgaver, og kravene er skjerpet på alle områder. Forventningene fra brukerne øker i tråd med samfunnsutviklingen i vårt rike samfunn. Krav til at kommunene skal ha et personvernombud (som kommer i 2018) ville ha vært utenkelig for få år siden. Det blir mer og mer komplisert å følge opp mangfoldet i oppgavene. Vi er liten generalistkommune der mange oppgaver løses kun av en person, mens forventninger fra omgivelsene ofte går på at man skal ha spesialistkompetanse. Bredde og dybde i tilbudet er som TF sier en stor utfordring.

Bindal kommune skårer godt på Kommunebarometeret, og vi får gode tilbakemeldinger på våre tjenester. Jeg oppfatter det som om det i dag er bred enighet om at vi leverer godt, men flere ser utfordringer med de framtidige tjenestene.

Som grunnlag for å vurdere fordeler og ulemper med kommunesammenslåing, vil spørsmål om hvorvidt effektene er positive eller negative i forhold til kommunal tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse stå sentralt. Dette er et stort og komplekst område som omfatter mange problemstillinger.

Vurdering av oppvekst/kultur:

Sterke sider ved eksisterende tjenesteproduksjon:

- Høy lærertetthet på Terråk skole: Dette gjør en omfattende reduksjon av antall elever på spesialundervisning lettere å gjennomføre. I tillegg vil høy lærertetthet ha betydning for de elever som fortsatt skal ha vedtak om spesialundervisning med vridt fokus mot tilpasset opplæring
- Terråk skole har i dag lærere med god kompetanse. Dette gir gode resultater på nasjonale prøver, eksamen og grunnskolepoeng
 - Pr 1.10.17 hadde vi ingen ufaglærte lærere
- To skoler i kommunen gir nærhet til innbyggerne
- Velfungerende R-team – kompetanseheving LOGOS
- Dagens barnehagedrift er godt desentralisert med enheter på Bindalseidet, Kjella og Terråk. Dette gjør at reiseavstandene til barnehagen ikke er store for brukerne
- Tilsynsordningen for barnehagene på Sør-Helgeland fungerer bra

Sterke sider ved kommunesammenslåing:

- Større fagmiljø for både skole og barnehage – gjør det enklere å rekruttere
- Mulighet for kompetansedeling
- Flere som kan utføre oppgaver fra statlig og regionalt nivå
- Pr i dag har vi en to avdelingsbarnehage på Bindalseidet og en 3 avdelingsbarnehage på Terråk. Enheten på Kjella er svært liten og sårbar. Arbeidsplasser til foresatte er avgjørende for driften av barnehage. Er det ikke arbeid i rimelig nærhet faller nok grunnlaget for barnehagedrift bort på Kjella.

Svake sider ved eksisterende tjenesteproduksjon:

- Alderssammensetningen i lærerkollegiet gir grunn til bekymring
- På voksenopplæringen mangler vi lærere med riktig kompetanse
- Bindal kommune må kjøpe tjenester fra nabokommuner, bl.a. på grunnskoleopplæring til flyktninger, logopedtjenester m.m.
- Bindal kommune kan ikke kutte særlig i antall ansatte uten at det går utover tilbudet, gitt at mengden elever er konstant
- Når det gjelder barnehager har Bindal kommune allerede i dag vansker med å rekruttere fagpersonell i pedagogstillinger som ikke er faste stillinger
- Kvalitetsmessig gir foreldreundersøkelser og tilsynsrapporter varierende tilbakemeldinger til kommunens barnehager. Her er det kretsvis forskjeller.

Svake sider ved kommunesammenslåing

- Fare for sentralisering av kulturskolen og biblioteket
- Tjenestene kan bli fjernere fra Bindal sine innbyggere
- Lange avstander kan fordyre driften

Det kan bli vanskelig, på sikt, å få tak i kvalifisert personell innenfor de spesialiserte tjenestene, da det innenfor noen tjenester kanskje bare vil være behov for kun en eneste ansatt. Vi ser det allerede i dag, hvor Bindal kommune mangler egen logoped. Men samme utfordring gjelder både for skole og barnehage, hvor det kan bli vanskelig å få tak i lærere og barnehageansatte med godkjent utdanning.

Befolkningsmønsteret og befolkningsnedgangen i kommunen vil i aller høyeste grad også utfordre oppvekstsektoren, med færre barn og dermed færre elever.

Tabellen under viser fødselstallene i Bindal (2010 – 2015) (Kilde: Folkehelseinstituttet)

År		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Geografi	Måltall						
hele landet	antall	61 442	60 220	60 255	58 995	59 084	59 058
	per 1000	12,6	12,2	12,0	11,6	11,5	11,4
Bindal	antall	13	14	16	16	11	12
	per 1000	8,1	8,9	10,3	10,5	7,4	8,1

Det kan bli vanskelig å sikre likebehandling og ivareta innbyggernes rettsikkerhet ut ifra de krav som stilles. Økte krav fra staten på å yte bestemte tjenester skaper utfordringer i små kommuner. Staten gir kommunene myndighet til å sette i verk påbud/ forbud, gi godkjenninger, bevillinger og føre tilsyn med innbyggernes virksomhet på flere områder. Dette gir ikke lenger rom for reell lokal prioriteringsfrihet.

Hvordan situasjonen blir etter en evt. kommunesammenslåing er vanskelig å si noe om. Det har pr nå vært svært lite/ingen kontakt med barnehager og skoler i Trøndelag. Men generelt kan man si følgende:

- Større potensiale for innsparing på administrasjon og evnen til å hente ut innsparingsgevinster
- Stordriftsfordeler gjennom mer effektiv administrasjon og tjenesteproduksjon
 - Større enheter gir stordriftsfordeler, men samtidig gir stor geografisk avstand liten lokal tilknytning
- Personalet i oppvekstsektoren kan settes inn der behovet er størst
- Tjenestene kan kanskje bli fjernere for innbyggerne i Bindal, men samtidig sier erfaringer fra gjennomførte kommunesammenslåingene at skoler, barnehager og lignende gjerne blir liggende der de er (Brandtzæg 2009)
- Bedre oppvekstvilkår i form av flere tilbud
- Sammenslåing av enkelte enheter, slik som f.eks. sammenslåing av Kjella barnehage
- Storkommune kan gi egen kommunal PPT, med de fordeler det har
- Større enheter gir større fagmiljø

Vurdering av helse/velferd:

Helse- og velferdssektoren produserer i dag de fleste av sine tjenester med kommunale ressurser og denne produksjonen vil sannsynligvis bli lite påvirket av utfallet av kommunereformen. Produksjonen av disse tjenestene, som for eksempel drift av hjemmetjeneste og institusjon, vil i all hovedsak fortsatt bli utført lokalt i Bindal selv ved en sammenslåing.

En del tjenester blir allerede produsert gjennom interkommunale tjenester, slik som jordmor, krisesenter og barnevern. Noen av disse driftsavtalene vil endres/erstattes ved en sammenslåing, men dette vil i liten grad påvirke selve tjenesten og være lite merkbart for innbyggerne.

Mindre tjenester som legekantor, helsestasjon og driftsavtale for fysioterapeuter vil imidlertid kunne påvirkes i stor grad av utfallet. Hvis kommunen avgjør å fortsette på egen hånd, er det liten tvil om at disse tjenestene fortsatt vil være lokalisert på Terråk. Tjenestene er godt bemannet med god kompetanse med lokal tilhørighet. Det er sannsynlig at en krevende budsjettsituasjon vil påvirke nivået på tjenesten. Den største utfordringen vil være å kunne fortsette egen legevakt. Kommunen har en utfordring ved at to av kommunens fastleger snart kan være kvalifisert til å unntas legevakt på grunn av alder. En slik uttreden av legevaktordningen vil dessverre kunne resultere i at kommunal legevakt ikke kan videreføres.

Imidlertid har heller ikke Vikna eller Nærøy full kommunal legevakt og de har begge foreslått å ytterligere begrense denne i 2018. En sammenslåing vil derfor neppe føre til en bedre legevaksordning enn hva kommunen har i dag.

En sammenslåing vil kunne endre hvor de tre ovennevnte tjenestene er lokalisert. Befolkningsmessig vil tyngdepunktet i den nye kommunen ligge utenfor Bindal. Vikna og Nærøy har begge vesentlig svakere dekning av legekantor, helsestasjon og fysikalske tjenester enn hva Bindal har. Det er derfor nærliggende å tro at den sammenslåtte kommunen vil søke å flytte disse tjenestene nærmere eksempelvis Kolvereid eller Rørvik. Å bygge sterkere kompetansemiljø vil også være en argumentasjon for å samle mer av denne tjenesteproduksjonen på ett sted.

Strategisk helse- og omsorgsplan har foreslått en rekke investeringer og disse er nå finansiert gjennom budsjett- og økonomiplanen 2018 – 2021. Investeringene vil være vel så relevante i en sammenslått kommune og både Vikna og Nærøy gjennomfører lignende investeringer. Vikna bygger for eksempel nå et helsehus estimert til en kostnad på 140 millioner.

Skal Bindal, enten som egen kommune eller geografisk område i en større kommune, kunne møte den fremtidige «eldrebølgen» med et moderne, effektivt tilbud tilpasset brukernes behov, må investeringen iverksettes nå. Endringene i Husbankens tilskuddsordning og økningen i antallet eldre gjør at kommunens handlingsrom er begrenset, uansett hva kommunen heter og hvem av dagens kommuner som er med i en sammenslått kommune.

Vurdering av plan og utvikling:

Slik situasjonen framstår vil Bindal kommune måtte kutte i stillinger ved eventuell reversering av sammenslåingsvedtak, noe som sannsynligvis også vil ramme plan- og utviklingssektoren, med det resultat at allerede etterslep og manglende oppfylling av lovpålagte oppgaver vil forsterke seg. Det er 6 fast ansatte i administrasjonen på plan- og utvikling inkludert plan- og utviklingssjefen. Disse har et svært bredt spekter av oppgaver som de har ansvar for. Dersom oppgavene skal fordeles på færre, blir det svært vanskelig å klare å holde seg oppdatert. I en større kommune er det større muligheter for å få etablert fagmiljø, ihvertfall innenfor de større oppgavene. Selv om vi også i dag har muligheter for å diskutere saker med nabokommunene, er dette ikke alltid like enkelt i praksis.

Det som er usikkert her er også hvordan dette vil slå ut ved sammenslåing i og med at de øvrige tre kommunene også har sine utfordringer.

Kommunalteknikk (VAR-områder, veier, bygningsmasse)

Innen disse områdene vil det ikke bli merkbar endring for befolkningen om det blir sammenslåing eller om man står alene. Det vil være behov for innleie av spisskompetanse innen flere områder uansett om man står alene eller blir sammenslått. Utfordringen er rekruttering innenfor de tekniske områdene, og ønske om fagmiljø, noe som sannsynligvis blir enklere ved sammenslåing.

Oppgaver knyttet til plan- og bygningsloven

Her er utfordringene enda større angående fagmiljø. Det er i mange sammenhenger behov for diskusjoner innen lovverk og skjønsmessige vurderinger. Denne oppgaven er vanskelig når samme person har ansvar for flere fagområder og mangler diskusjonspartner.

Næring og miljø

Så lenge Bindal kommune er i omstilling og mottar tilskudd, vil dette området være enklere å ivareta. Senere er man avhengig av at det tilføres kapasitet på dette området. Med de økonomiske utsikter man vil få blir dette vanskelig. Sammenslåing vil i dette tilfellet være en fordel med bakgrunn i at det da bør kunne være grunnlag for en egen utviklingsavdeling.

Kart, oppmåling, matrikkel etc

Bindal kommune vil basert på dagens bemanning/kompetanse ha tilstrekkelig gjennomføringsevne uten sammenslåing, men her savnes også fagmiljø.

Brann og feiing

For feiing og tilsyn har Bindal kommune samarbeid med Nærøy og Vikna. Under forutsetning av at dette samarbeidet forsetter er denne tjenesten ivaretatt som egen kommune. Når det gjelder brann er det kommet krav om samarbeid/sammenslåing hvis ikke kommunen klarer å ivareta lovkrav. Det har vært flere forsøk på samarbeid, uten at det har lyktes. Bindal kommune vil ha problemer videre som egen kommune på dette området hvis det ikke lykkes å inngå samarbeid med Nærøy/Vikna og ansette felles brannsjef.

Uteavdeling, renholdstjenester

Disse områdene vil med stor sannsynlighet leve videre tilnærmet dagens struktur om det blir sammenslåing eller ikke. Det er uavklart hva som skal skje med de eksisterende rådhus ved en kommunesammenslåing.

8.Rekruttering/kompetanse

Pr. 01.10.2017 er det ansatt 195 personer (152 kvinner og 43 menn) på fast lønn i Bindal kommune, noe som tilsvarer 157,7 årsverk (121,1 årsverk kvinner og 36,6 årsverk menn). Gjennomsnittsalderen i Bindal kommune pr. 01.10.2017 var for undervisningspersonalet på 43,93 år, hvorav kvinner 37,75 år og menn 52,91 år. For øvrige ansatte var gjennomsnittsalderen på 43,55 år, hvorav kvinner 42,36 år og menn 48,63 år. Gjennomsnittsalderen har de siste årene steget, men har det siste året gått ned. Pr. i dag er 37 av kommunens ansatte 60 år og eldre og av disse er 18 over 62 år.

Bindal kommune har i lang tid hatt en stabilitet i bemanningen og liten turnover i de fleste avdelinger. Det har som regel lyktes å få ledige stillinger besatt av kvalifiserte søkere. Enkelte steder har vi imidlertid ikke klart dette, og det har vært konstituert i stillinger og drevet på dispensasjon fra utdanningskravet.

Kommunene tilføres hele tiden nye komplekse og krevende oppgaver som igjen krever økt og ny kompetanse til de som skal utføre oppgavene. Vi har den siste tiden merket at det nå er vanskeligere å få alle stillinger besatt av kvalifiserte søkere. Dette til tross for at vi bl.a. har kunngjort vikariater som faste stillinger. Noe av årsaken til dette har vært usikkerheten om kommunetilhørighet. Dessuten kan det være utfordrende å jobbe i små fagmiljø der det er få å samarbeide med i komplekse saker, og mange ansatte må ivareta flere roller og kompetanseområder i en liten kommune i forhold til en større kommune.

Det å få enkelte enkelte fagstillinger besatt vil sannsynligvis vedvare. Dette gjelder ikke bare Bindal kommune, men også våre nabokommuner.

Fersk oversikt viser at Bindal kommune er nummer 423 (av da 428 kommuner) i landet når det gjelder innbyggere i alderen 19-24 år som andel av innbyggere 60-65 år. Dette er også et bilde på rekrutteringsutfordringer som vi står overfor. Vi har få unge innen egne rekker med tanke på eldrebølgen.

9. Interkommunalt samarbeid

Utredningen tar fra side 136 for seg dette tema.

Rådmannen lister her opp en oversikt over status for våre interkommunale samarbeid:

Samarbeid nordover:

1. Sør-Helgeland Regionråd (Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad)
2. Sør-Helgeland PPT
3. Regionalt kontor for kompetanseutvikling – RKK
4. Trollfjell Geopark & Friluftsråd (Leka er også med)
5. IKT-samarbeid med Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad.
Saksbehandlingssystem, nettsider og e-post.
6. Ulike fagnettverk så som rådmannsutvalg
7. Barnevernet, KL §28 (Brønnøy kommune vertskommune)
8. Sør-Helgeland Krisesenter
9. SE-KON (sekretariat kontrollutvalg) Sør-Helgeland og Ytre Helgeland
10. Bedriftshelsetjeneste Sør-Helgeland
11. Interkommunalt arkiv Nordland (IKAN)
12. Helgeland Reiseliv AS
13. Teaterinstruktør Sør-Helgeland
14. Helgeland IUA (akutt forurensning)
15. Veterinærvakt – Bindal og Sømna
16. Helgeland Museum
17. NAV
18. Barnehagetilsyn
19. Ambulanse (Helgelandssykehuset)

20. Kystsoneplan Helgeland
21. Helgeland Driftsassistanse (HEVA)

Rettspleie
Skatteetaten

Samarbeid sørover:

1. KomRev Trøndelag IKS (De øvrige kommunene på Sør-Helgeland er også med)
2. Midtre Namdal Avfallsselskap IKS
3. Namdal Rehabilitering IKS
4. 110-sentral, Namsos
5. Alle avtaler ifm samhandlingsreformen er rettet mot Helse Nord-Trøndelag HF og Helse Midt-Norge RHF
6. Prosjekter vedrørende samhandlingsreformen sammen med Ytre Namdal (Vikna, Nærøy og Leka)
7. Jordmor sammen med Vikna og Nærøy
8. LINA – legevaktsentral, Midtre Namdal samkommune
9. EINA – etterutdanningsnettverk i Namdalen
10. Overgrepsmottak i Nord-Trøndelag
11. Feietjenester sammen med Vikna, Nærøy og Leka
12. Viltforvaltning, Nærøy og Leka
13. Ulike fagnettverk
14. Politi

Denne oversikten er ikke nødvendigvis uttømmende.

10.Lokaldemokrati

TF viser på side 145 til at det er viktig at kommunestrukturen er slik innrettet at hensynet til demokrati og deltakelse blir ivarettatt på en god måte. Oppnevnt ekspertutvalg har pekt på fem kriterier for å ivareta kommunens rolle som en lokaldemokratisk arena:

- Høy politisk deltakelse
- Lokal politisk styring
- Lokal identitet
- Bred oppgaveportefølje
- Statlig rammestyring

Erfaringer fra tidligere kommunesammenslåinger viser at det nye kommunestyret får tilsvarende, eller noe høyere antall representanter enn det den av de tidligere kommunene som hadde flest representanter hadde. Dette er dog et erfaringsgrunnlag som er begrenset til sammenslåing mellom to og to kommuner.

I Ytre Namdal er det totalt 82 kommunestyrerepresentanter fordelt på 27 i Nærøy, 23 i Vikna, 17 i Bindal og 15 i Leka. Ut fra diskusjoner i og mellom kommunene høsten 2017 antar rådmannen at antall representanter i den nye kommunen kunne ha blitt 41-45. Dette var dog basert på fire kommuner.

TF oppsummerer på side 151 med at det er visse forskjeller på hvordan demokratiet fungerer i store og små kommuner, men at det er vanskelig å hevde at det ene er bedre enn det andre. En sammenslåing vil bidra til lavere politisk representasjon, men man vil kunne få bredere partipolitisk representasjon. En sammenslåing vil medføre at det samlet sett blir færre kommunepolitikere, men samtidig kan en sammenslåing gi økt handlingsrom, bedre muligheter for frikjøp og gjøre det mer interessant å engasjere seg i politisk arbeid. Spørreundersøkelse utført av TF viser at det ikke er noen stor tro på at en sammenslåing vil bidra til økt interesse for politisk arbeid eller at vilkårene for å drive politisk arbeid blir bedre. Det er likevel et flertall i alle kommuner som mener at en sammenslåing vil gi økt innflytelse på regionale og nasjonale saker.

11.Samfunnsutvikling

TF peker på at en viktig målsetting med en kommunesammenslåing er å få en mer handlekraftig kommune som kan spille en større rolle som samfunnsutvikler både lokalt og regionalt. Dette er m.a. avhengig av kommunenes evne til å drive god og effektiv planlegging, og legge til rette for aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunene har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til arealplanlegging, næringsarbeid, kulturtiltak, nettverksbygging og etablering av gode partnerskap.

Videre sier utredningen at en viktig målsetting for kommunene er å stimulere til næringsutvikling og økt sysselsetting. Dette er noe som også krever kompetanse, evne til nettverksbygging, gode planer og god infrastruktur. Dersom flere kommuner innenfor den samme bo-, arbeids- og serviceregionen driver næringsrettet arbeid på hver sin måte, er det fare for at kommunene ender opp med konkurrerende tiltak i stedet for tiltak som støtter og bygger opp om hverandre. Dersom forutsetningene ellers er til stede, kan en samlet næringspolitikk hjelpe til med å styrke grunnlaget for næringsutvikling i hele regionen. En større kommune står sterkere når det gjelder muligheter til å skaffe utviklingsmidler, trekke til seg nye virksomheter (både offentlige og private) og delta i samarbeids- og utviklingsprosjekt både nasjonalt og internasjonalt. Det er en klar styrke å kunne tale til omverdenen med en felles stemme, i stedet for å krangle seg imellom. Både gjennom intervjuene og spørreundersøkelsen er det tydelige tilbakemeldinger på at Bindal har et potensial til å jobbe bedre med samfunns- og næringsutvikling. En har fokusert mer på drift enn utvikling, og har tidligere vært «bortskjemt» med store arbeidsplasser i privat sektor som Bindalsbruket. Infrastruktur er også en utfordring som nevnes i Bindal, og i intervjuene kom det frem at en ikke har hatt nok trykk på dette område opp mot regionale og sentrale myndigheter.

TF oppsummerer blant annet med at en viktig målsetting med kommunesammenslåing er å få en mer handlekraftig kommune som kan spille en større rolle som både lokal og regional samfunnsutvikler. Flere av kommunene vil i tiden fremover ha utfordringer knyttet til utviklingen når det gjelder både demografi, næringsutvikling og kamp om arbeidskraft etter hvert som det blir en mindre andel i yrkesaktiv alder. Det er også viktig å være klar over at behovet for tilgang på kompetent arbeidskraft er av de viktigste drivkreftene bak den sentralisering som vi opplever i dag. Kommunestrukturen har innvirkning på hva slags fagmiljø den enkelte kommune kan tilby og har dermed også betydning for hvordan man evner å drive utviklingsarbeid og rekruttere nødvendig arbeidskraft.

Vurderingene fra kommunene er at kommunesammenslåing kan ha positive effekter i forhold til å bli mer robust til å kunne møte fremtidige utfordringer, nye oppgaver og økte krav til kommunene. Kommunene gir gjennom intervjuene blant annet uttrykk for at det må jobbes mer systematisk og samla mot regionale og nasjonale myndigheter for å sikre nødvendig satsing på samferdsel i regionen.

Respondentene er omtrent nøytrale til hvilke effekter en sammenslåing vil ha på muligheten for å sikre langsiktig og helhetlig planlegging og styrke arbeidet med samfunns- og næringsutvikling. Det som skiller seg ut her, er at respondentene fra Brønnøy tydelige mener at en sammenslåing vil ha positiv effekt på disse målene, mens de øvrige kommunene er uenig i den vurderingen. Resultatet er også litt overraskende for de andre kommunene, siden mange gjennom intervjuene gir uttrykk for at de ønsker mer samarbeid på tvers av kommunene på samfunns- og kanskje spesielt næringsutvikling.

I forhold til å øke det økonomiske handlingsrommet for politiske prioriteringer og sikre og utvikle livskraftige lokalsamfunn, mener respondentene at effektene av en sammenslåing vil være omtrent nøytrale eller negative. Dette kan skyldes frykt for sentralisering av tjenester og arbeidsplasser.

12.Austra

Fylkesmannen sa i sin faglige tilrådning at det ikke tilrås at innbyggerinitiativene følges opp uten at det samtidig finnes en løsning for resterende del av Bindal. Etter fylkesmannens vurdering vil «rest- Bindal» være enda mer sårbar enn dagens kommune ved en ev. grensejustering.

Det er i kommunal- og forvaltningskomiteens innstilling ikke sagt noe om Austra. Dersom det blir en kommunesammenslåing mellom Vikna, Nærøy og Bindal kan det være naturlig å utrede nærmere om alle innbyggere på Austra skal tilhøre en kommune. Dette er et problematisk område da det innebærer at Leka mister en betydelig andel av sine innbyggere. Dersom Bindal kommune fortsetter som egen kommune vil det også være uheldig for Bindal kommune å måtte avgi innbyggere dersom Austra i framtida skulle bli lagt til den nye kommunen.

I innledningen av saka er det lenker til utredninger om Austra utarbeidet av PwC samt vedlagt saka om kommunereform som ble behandlet i Bindal kommunestyre 31.05.16. Den nevnte saka inneholder en større del der det ses på konsekvenser dersom Bindal kommune må avgi innbyggerne på Austra til en annen kommune. Ut fra hvordan kommunereformen står pr. dato samt bestillingen fra kommunestyret sier ikke rådmannen mer om Austra i saksframlegget.

13.Fylkestilhørighet

Kommunestyret fattet i k-sak 39/14, den 24.04.14, følgende enstemmige vedtak:

«Bindal kommune bruker ikke mer ressurser på utredning om fylkestilhørighet nå. Saken avsluttes.»

Årsaken til dette var prosessene som skulle settes i gang i kommunene om kommunereform.

Dersom Bindal kommune nå fortsetter som egen kommune er det etter rådmannens syn naturlig å ta opp igjen arbeidet med å se på om Bindal kommune skal være en del av Nordland eller nye Trøndelag. Dette samsvarer slik jeg ser det godt med kommunestyret som i 2012 sa at det skulle søkes ekstern finansiering for arbeidet med utarbeidelse av konsekvensanalyse.

14.Rådgivende folkeavstemming

I forbindelse med at det skal vurderes å søke omgjøring av vedtaket om å slå Bindal kommune sammen med kommunene Leka, Nærøy og Vikna er det samtidig signalisert at kommunestyret ønsker at folkets mening skal komme fram gjennom en folkeavstemming.

Gjennomføring av lokale rådgivende folkeavstemminger er innarbeidet praksis i det norske lokaldemokratiet, selv om slike folkeavstemminger ikke er lovregulerte. For å synliggjøre denne muligheten er det etablert en prinsippbestemmelse for lokale folkeavstemminger i kommuneloven § 39 b. Lovhjemmelen er generell, slik at den ikke skal oppfattes som begrensende for kommunene.

Kommuneloven § 39 b om lokale folkeavstemminger lyder:

- 1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv bestemme at det skal avholdes rådgivende lokale folkeavstemminger.*
- 2. Kommunene og fylkeskommunene plikter å rapportere de opplysninger som departementet finner nødvendig for å offentliggjøre informasjon om lokale folkeavstemminger.*

Valgloven har ingen bestemmelser som regulerer gjennomføringen av lokale folkeavstemminger. Valgmyndigheten i den enkelte kommune er selv ansvarlig for gjennomføringen. Det kan være naturlig å ta utgangspunkt i valglovens bestemmelser og gjøre disse gjeldende så langt det passer.

Kommunestyret må selv fastsette regelverket for en folkeavstemming etter kommuneloven § 39 b, herunder regler for hvem som har stemmerett og adgangen til å klage. Det vil være naturlig å legge til grunn prinsippene valglovgivningen er basert på, både nasjonalt og internasjonalt. Venezia-kommisjonen vedtok i mars 2007 «Code of good practice on referendums». Disse er basert på internasjonale prinsipper for valg gjennomføringen og gjelder ved valg både på nasjonalt og lokalt nivå. Dette innebærer blant annet at kommunen bør sikre at prinsippet for allmenn stemmerett og hemmelig stemmegivning etterleves også ved folkeavstemminger, slik kravet er ved ordinære politiske valg.

Det er etter kommuneloven § 39 b rapporteringsplikt for kommunene som gjennomfører lokale folkeavstemminger. Statistisk sentralbyrå står for innsamling av data. Det skjer i forbindelse med den årlige KOSTRA-rapporteringen.

Hvis man legger til grunn valglovens bestemmelser bør følgende spørsmål avgjøres av kommunestyret:

- At det skal være folkeavstemming
- Spørsmål det skal stemmes over
- Valgdag
- Valgstyre
- Stemmerett
- Forhåndsstemmegivning

- Brevstemming
- Valgets gyldighet

Følgende spørsmål kan kommunestyret velge å delegere:

- Manntall
- Stemmesedler
- Stemmestyrer og valgfunksjonærer
- Prøving av stemmegivning og stemmesedler, opptelling, protokoller mv.
- Klage

Valgdag

Når kommunestyret behandler saken er man allerede i midten av desember måned. Bestilling av manntall krever sannsynligvis 3 – 4 ukers behandlingstid.

Mandag er tradisjonell valgdag i Norge, og en mulig dato kan være 26. februar 2018.

Valgstyre

Etter valgloven skal det være et valgstyre i hver kommune som skal stå for den praktiske gjennomføring av alle valg. I Bindal kommune er det valgt eget valgstyre, og det foreslås at valgstyret får ansvaret for å gjennomføre folkeavstemmingen.

Stemmerett

Valgloven opererer med to sett av kriterier for å ha stemmerett som gjelder henholdsvis stortingsvalg og valg til kommunestyre/fylkesting. Ved stortingsvalg har norske statsborgere som vil ha fylt 18 år innen utgangen av valgåret, ikke har mistet stemmeretten etter Grunnloven § 53 og som er, eller har vært folkeregistrertført som bosatt i Norge, stemmerett.

Ved valg til kommunestyre og fylkesting har i tillegg personer som ikke er norske statsborgere, men for øvrig fyller vilkårene, stemmerett dersom de har stått innført i folkeregistret som bosatt i Norge de siste tre årene før valgdagen eller er statsborger i et annet nordisk land og er blitt folkeregisterført i Norge senest 30. juni i valgåret. For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet.

Det foreslås å legge kriteriene for stemmerett til kommunestyre/fylkesting som utgangspunktet til grunn for hvem som skal ha stemmerett til folkeavstemmingen. Det er viktig å engasjere ungdommer i spørsmålet om kommunesammenslåing, og poenget med at det er «ungdommen som er framtida og som skal leve i kommunestrukturen» må i denne saken vurderes som høyst relevant. Det er derfor vurdert som naturlig å foreslå at det gis stemmerett til de som i løpet av valgåret fyller 16 år. Det er siden slutten av 2015 gjennomført folkeavstemming i ca. 220 kommuner og nesten 80 % av disse har hatt stemmerett for de som vil ha fylt 16 år i valgåret.

Manntall

Det er skatteetaten som er folkeregistermyndighet i Norge og som har de opplysninger som er nødvendig for å lage et manntall (oversikt over stemmeberettigede personer pr. en gitt dato). Dette har vi tidligere fått (ved ordinære valg) gjennom det sentrale elektroniske valgsystemet (EVA) som alle kommuner har tilgang til, men dette systemet er ikke tilgjengelig ved gjennomføring av folkeavstemminger. Manntallet må derfor bestilles fra Skattedirektoratet direkte fra kommunen. Det vil fortsatt være mulig å følge valglovens bestemmelser når det gjelder utlegging av manntallet til offentlig ettersyn, og det tilrås at manntallet legges ut til offentlig ettersyn i Bindal rådhus. Det vil ikke være mulig å produsere og sende ut valgkort. Krav om retting, innføring av stemmeberettigede bosatt i utlandet og underretning om endringer i manntallet skal skje i tråd med valglovens §§ 2-7 og 2-8 og behandles i valgstyret.

Skjæringsdato for ordinære valg er 30. juni, og manntallet som ble brukt ved siste stortingsvalg er fra da. Skal dette benyttes ved en folkeavstemming på nyåret vil ikke de som fyller 16 år i løpet av 2018 få stemme. Det anbefales derfor at skjæringsdato for folkeavstemmingen settes til 01.01.2018 slik at alle som fyller 16 år i kommende år får stemmerett.

Bestilling av manntall skjer ved skriftlig søknad til Skatt Nord med opplysninger om hvilke opplysninger vi skal ha. De må påregnes 3-4 ukers behandlingstid. Bestillingen må være:

- Uttrekk av stemmeberettigede
- Utleggingsmanntall i pdf-format
- Avkryssingsmanntall kretsvis

Stemmesedler

Stemmesedler ved folkeavstemminger kan utformes på to måter.

1. En stemmeseddel der det krysses av for enten JA eller NEI eller Blank.
2. En stemmeseddel med JA, en stemmeseddel med NEI og en stemmeseddel med Blank.

Fordelen med alternativ 1 er at man trenger færre stemmesedler (en per stemmeberettiget innbygger i stedet for en av hver). Dette er en billigere og mer praktisk løsning. Den endelige utformingen av stemmesedlene og om de skal utformes i henhold til pkt. 1 eller pkt. 2 og tilpasset rette spørsmål, delegeres til valgstyret. Det må komme klart fram hva det stemmes over.

Forhåndsstemmegivning

Kapittel 8 i valgloven gir detaljerte bestemmelser om forhåndsstemmegivningen ved ordinære valg. Dette omfatter blant annet perioden for forhåndsstemmegivning, hvem som kan motta forhåndsstemme, på hvilke steder det kan mottas forhåndsstemmer og framgangsmåten ved stemmegivning. Det antas å være hensiktsmessig å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant.

Den viktigste forskjellen mellom forhåndsstemmegivning ved ordinære valg og folkeavstemming er at man ved ordinære valg har en lovbestemt periode for forhåndsstemmegivning og at det er valglokaler tilgjengelig i hele landet. For folkeavstemminger må kommunestyret beslutte om det skal være anledning til å stemme på forhånd og når eventuell forhåndsstemming skal starte og slutte, og det er selvfølgelig ikke valglokaler på andre steder enn i vår kommune.

Når en ser på hvordan andre kommuner har praktisert dette, så varierer det en del. Mange har hatt kortere forhåndsstemmeperiode enn den som er bestemt ved ordinære valg. Det foreslås at forhåndsstemmeperioden i Bindal starter 1. februar 2018. Det er viktig at grunnlaget for folkeavstemmingen er godt kjent før avstemmingen tar til, og det bør informeres godt ut til kommunens innbyggere. Det bør også legges til rette for forhåndsstemming på Bindal sykehjem, Bindalseidet eldrecenter og hjemmestemming.

Brevstemming

Valgloven § 8-2 åpner for at velgere som oppholder seg i utlandet og som ikke har mulighet til å oppsøke en stemmemottaker kan avgi stemme per post. Andre kommuner som har avholdt folkeavstemming utenom ordinært valg, har åpnet for bruk av poststemme for velgere som oppholder seg i utlandet eller andre deler av landet, og som ikke har anledning til å «komme hjem» i løpet av den perioden forhåndsstemmegivningen pågår. Det anbefales å åpne for brevstemming, og la valgstyret utarbeide nødvendige prosedyrer for dette.

Stemmegivning på valgdagen

Kapittel 9 i valgloven gir detaljerte bestemmelser om stemmegivning på valgdagen ved ordinære valg. Dette omfatter blant annet tid og sted for stemmegivning, organisering og prosedyrer for stemmegivning. Det anses å være hensiktsmessig å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant. Det tilrås å bruke de stemmekretsene som ble brukt under stortingsvalget i 2017, det vil si: Bindalseidet, Kjella og Terråk stemmekretser.

Prøving av stemmegivning og stemmesedler, opptelling, protokollering mm.

Kapittel 10 i valgloven gir detaljerte bestemmelser og godkjenning av stemmesedler, opptelling og protokollering. Det anbefales å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant.

Klage

Ved ordinære valg har alle som har stemmerett klagerett. Klagen skal være skriftlig til valgstyret og fremsettes senest 7 dager etter valgdagen. Departementet er øverste klageinstans. Det bør gis klageadgang også ved folkeavstemming. Om det er nødvendig med departementet som øverste klageinstans må sjekkes ut med fylkesmannen.

Prøving av valgets gyldighet

Ved ordinære valg skal det nyvalgte kommunestyret treffe vedtak om at kommunestyrevalget er gyldig. Kommunestyret skal kjenne valget ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette opp i. Departementet vil i så fall påby omvalg.

Ettersom det her er snakk om en rådgivende folkeavstemming der selve vedtaket i saken som høres gjøres av kommunestyret, anses det som unødvendig å etablere egen prosedyre for å prøve valgets gyldighet.

Økonomi

Stortingsvalget 2017 kostet kommunen tett under kr 100.000. Utgiftene til en folkeavstemming vil ikke bli like stor, men mange av de samme utgiftene vil komme. Kostnaden anslås til ca. kr 50.000 og innarbeides i revidert budsjett i begynnelsen av 2018.

Forslag til løsning dersom kommunestyret ønsker folkeavstemming:

1. Det gjennomføres rådgivende folkeavstemming om kommunetilhørighet i Bindal rådhus, Terråk, Bindalseidet skole og Kjella skole mandag 26. februar 2018.
2. Valgstyret tillegges ansvaret for den praktiske gjennomføringen av folkeavstemmingen, og bestemmelsene i valglovens kapittel 10 om godkjenning av stemmesedler, opptelling m.m. legges til grunn så langt dette er relevant.
3. Stemmestyrer som ble valgt til stortingsvalget 2017, brukes til folkeavstemmingen.
4. Det fastsettes samme regler for stemmerett som til kommunestyrevalg, dog med at nedre grense for stemmerett settes til 16 år (født i 2002).
5. Skjæringsdato for manntallsføring settes til 1. januar 2018, dvs. at de som er manntallsført i Bindal kommune denne dato kan avgi stemme ved folkeavstemmingen.
6. Det produseres ikke valgkort til folkeavstemmingen.
7. Manntallet legges ut til alminnelig ettersyn i Bindal rådhus så snart det er tilgjengelig.
8. Valgstyret delegeres å bestemme den endelige utformingen av stemmeseddel/-sedler som skal benyttes under folkeavstemmingen.
9. Ordinær forhåndsstemmegivning gjennomføres i Bindal rådhus i perioden 1. februar til og med 23. februar 2018. Valgstyret oppnevner stemmemottakere og legger til rette for forhåndsstemmegivningen i tråd med valgloven § 8-2 og § 8-5 så langt det er relevant.

10. Det brukes brevstemmegivning i stedet for normal tidligstemming, utenriksstemming og stemmegivning innenriks for de som ikke har mulighet til å avgi ordinær forhåndsstemme eller være tilstede på valgdagen. Brevstemmer mottas fra 1. februar til og med valgdagen kl. 20.00. På grunn av manglende legitimasjonskontroll, behandles og telles disse stemmene tilsvarende regler for mottatte stemmer på valgdagen, dvs. etter at avkrysningsmanntallene er mottatt fra stemmekretsene.
11. Valgstyret gis fullmakt til å fastsette tidspunkt for forhåndsstemmegivning på Bindal sykehjem, Bindal eldresenter og ambulerende stemmegivning (hjemmestemming).
12. Valgstyret utarbeider prosedyrer for å behandle eventuelle klager på avstemmingen.
13. Det gis fullmakt til rådmannen i samråd med valgstyrets leder å ta avgjørelser som ikke er av prinsipiell betydning, herunder oppnevning av valgmedarbeidere, annonsering m.m.
14. Kostnaden for gjennomføring av rådgivende folkeavstemming innarbeides i revidert budsjett 2018.

15.Samlet vurdering/konklusjon

I kommunereformarbeidet våren 2016 laget de fem kommunene på Sør-Helgeland hver sin Swot-analyse. Analysen ser på sterke og svake sider og muligheter og trusler nå og i framtida. For vår del ble denne laget av ledergruppa i Bindal kommune. Nedenfor framkommer våre vurderinger av Bindal.

1. TILSTREKKELIG KAPASITET

Status: Kort saksbehandlingstid, kan omstille på kort varsel ift å få gjort oppgaver

Framtid: Mindre penger kan føre til nedbemanning, stadig nye lovkrav med økte forventninger og flere oppgaver, økte rekrutteringsutfordringer, satse mer på etter-/videreutdanning blir nødvendig

2. RELEVANT KOMPETANSE

Status: For høy andel ufaglærte, lavt utd. nivå i befolkningen (utfordring da mye rekr. lokalt), liten gjennomtrekk i stillinger, god kunnskap om lokale forhold, mangler spisskompetanse på de fleste områder (generalister), noen komplekse tema dukker opp for sjelden til at ansatte får opparbeidet rutiner og kompetanse

Framtid: Økte rekr. utfordringer, høyere lovkrav krever høyere kompetanse

3. TILSTREKKELIG DISTANSE

Status: God lokalkunnskap fordel ift skjønn og likebehandling, tette relasjoner kan skape pol. utfordringer/manglende rolleforståelse, blant noen politikere liten politisk bevissthet rundt habilitet, tette forhold kan gjøre at politikere ikke klarer å fatte objektive beslutninger

Framtid: Folketall reduseres – kan forsterke tette relasjoner mellom sentrale aktører, god lokalkunnskap fordel ift skjønn og likebehandling, tette relasjoner kan skape pol.

utfordringer/manglende rolleforståelse, for liten politisk bevissthet rundt habilitet, tette forhold kan gjøre at politikere ikke klarer å fatte objektive beslutninger

4. EFFEKTIV TJENESTEPRODUKSJON

Status: Redusert folketall – mindre inntekter og stadig intern omstilling, stadig høyere krav fra innbyggere, kostbar drift pga lavt innbyggertall, geografi og pol. utfordringer ift å gjøre nødvendige utgiftsbesparende grep

Framtid: Må sentralisere tjenester for å utnytte interne «stordriftsfordeler», redusert folketall – mindre inntekter og stadig intern omstilling, stadig høyere krav fra innbyggere, kostbar drift pga lavt innbyggertall, geografi og pol. utfordringer ift å gjøre nødvendige utgiftsbesparende grep

5. ØKONOMISK SOLIDITET

Status: relativt god kommuneøkonomi, lav lånebelastning, kraftkommune der inntekter reduseres pga lav strømpris, dyrt med spredt bosetting/desentraliserte tjenester

Framtid: Investering i skole/hall medfører betydelig framtidig økt lånebelastning, færre innbyggere = reduserte inntekter, nye krav som ikke er en del av den øk. innt. rammen fra staten, pågående omstilling, endring i inntektssystemet som ikke blir en fordel for Bindal

6. VALGFRIHET

Status: Liten grad av valgfrihet, en privat og en off. skole gir noe valgmulighet (40 km. mellom disse)

Framtid: Liten grad av valgfrihet

7. FUNKSJONELLE SAMFUNNSUTVIKLINGSOMRÅDER

Status: Bindal er ikke en del av en naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion. Dette av geografiske årsaker. Skaper utfordringer på flere områder – blant annet ift regional planlegging, det at vi ligger i Nordland og er tilknyttet Nordland fylkeskommune kan være til hinder for samarbeid med Nord-Trøndelag. Skott mellom fylkeskommunene.

Framtid: Bindal er ikke en del av en naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion. Dette av geografiske årsaker. Skaper utfordringer på flere områder – blant annet ift regional planlegging, det at vi ligger i Nordland og er tilknyttet Nordland fylkeskommune kan være til hinder for samarbeid med Nord-Trøndelag. Skott mellom fylkeskommunene.

8. HØY POLITISK DELTAKELSE

Status: Svært god valgdeltakelse, jevnt over tillit fra innbyggere overfor politikere, mye grendepolitikk – tiltagende

Framtid: Dersom kommunesammenslutning: dårligere innflytelse i storkommune, kan bli lavere lokalt engasjement/rekr. utfordringer

9. LOKAL POLITISK STYRING

Status: Kommunestyret avgjør hvor mye makt som rådmannen får/hvor mye som løses interkommunalt, noe må løses interkommunalt pga manglende kompetanse/små forhold - så som barnevern, oppgaveomfang så stort og komplekst at mye må delegeres

Framtid: enda mer må løses interkommunalt pga manglende kompetanse/små forhold/større krav til kommunene, oppgaveomfang så stort og komplekst at mye må delegeres

10. LOKAL IDENTITET

Status: Interne uenigheter i dag mellom grendene ift politiske prioriteringer, (på tross av dette) stolthet over å være bindaling, lokalpatriotisme

Framtid: Interne uenigheter i dag mellom grendene ift politiske prioriteringer, (på tross av dette) stolthet over å være bindaling, lokalpatriotisme

SWOT – TJENESTEYTER

Styrker	Svakheter
• Liten organisasjon som kan omstille hurtig • Oversiktlig – god lokalkunnskap • Innbyggere gir gode tilbakemeldinger på tjenester – få klager • Relativt god kommuneøkonomi	• For mange ufaglærte • Lite spisskompetanse • Desentraliserte tjenester internt i Bindal kommune – utfordringer for kvalitet/økonomi • Dårlig på innovasjon/nytenking
Muligheter	Trusler
• Mer effektivisering/sentralisering • Arbeide målrettet med kompetanseheving • Omstillingskommune med økonomiske virkemidler	• Reduksjon i folketall • Framtidige økonomiske rammer • Framtidige økte lovkrav/høyere krav fra befolkningen • Rekruttering/fagkompetanse

SWOT – MYNDIGHETSUTØVER

Styrker	Svakheter
• Lokalkunnskap/nærhet • Godt omdømme ift godt nivå på tjenester • Kort saksbehandlingstid • Stabil bemanning	• Framtidig rekruttering/kompetanse • Mange politikere vil mye – krever god politisk styring og prioritering • Utfordring i å formidle rettigheter og plikter overfor innbyggerne
Muligheter	Trusler
• Mer satsing på kompetanse • Mer tverrsektorielt samarbeid • Å stadig utvikle organisasjonen • Innovasjon/nytenking	• Reduserte økonomiske rammer • Framtidig rekruttering/kompetanse • Økte lovkrav/økte forventninger fra innbyggerne

SWOT – SAMFUNNSUTVIKLER

Styrker	Svakheter
• God lokalkunnskap • Omstillingskommune – muligheter i det • Lokalt næringsfond	• Vanskelig å sette av ressurser til dette feltet i konkurranse med tid som går til å serve innbyggere/daglig drift • Lav kompetanse • Bindal ligger midt mellom 2 regioner – i for liten grad del i regional tenking • Kapitalsvakt næringsliv – få grundere – høye urealistiske forventninger til at kommunen løser det meste
Muligheter	Trusler
• Omstillingskommune • Lokalt næringsfond • Kraftkommune • Kompetanseutvikling • Bedre samarbeid med næringslivet	• Framtidige økonomiske rammer • Økte lovkrav/forventninger fra innbyggere • Kapitalsvakt næringsliv • Manglende grunderånd

SWOT – DEMOKRATISK ARENA

Styrker	Svakheter
• Kort vei fra innbygger til ombud • Stor mulighet for pol. innflytelse/engasjement/deltakelse • Svært god valgdeltakelse • Jevnt over tillit fra innbyggere overfor politikere	• Mye grendepolitikk • Tette relasjoner kan skape pol. utfordringer/manglende rolleforståelse
Muligheter	Trusler
• Større fokus på folkevalgtopplæring/rolleforståelse/helhetstenking • Mer politisk engasjement/deltakelse	• Vi blir færre – dårligere økonomi • Dårligere økonomi kan føre til enda mindre helhetstenking • Små forhold kan gi detaljfokus • Tiltagende grendepolitikk som påvirker beslutninger/samhandling

Rådmannens vurdering:

For ansatte, politikere og innbyggere for øvrig har det vært over 9 måneder med stadig ny utvikling i kommunereformspørsmålet. Det går an å driste seg til å hevde at måten Stortinget har behandlet denne saken på ikke er et bevis på at store og robuste enheter alltid er det beste når det kommer til forsvarlig behandling av saker. Jeg tenker da ikke på ja eller nei til sammenslåing, men måten denne prosessen har forløpt på. For mange framstår det hele svært tilfeldig.

Jeg legger dog ikke vekt på prosessen eller bruk av tvang i min sak. For meg er det viktigere nå ut fra siste utvikling i saken å se på hva som er best for Bindal i framtida. Dette har ikke vært en enkel sak å lage. Dels fordi at det har vært et uryddig politisk landskap på Stortinget, og at det for få dager siden kom en ny vri i kommunal- og forvaltningskomiteen som innebærer at det ikke er nødvendig å søke reversering. I tillegg til at Nærøy og Vikna slås sammen med tvang. Å lage en relativt kort og konkret sak om kommunestruktur er ikke enkelt. Spørsmålet om kommunereform er komplisert og ingen kan hevde at de har alle svar. Heller ikke rådmannen. Jeg har overfor forsøkt å belyse spørsmålet på best mulig måte ut fra den korte tidsrammen som lå til grunn. De to rapportene fra Telemarksforskning er viktige dokumenter og følger vedlagt denne saka. Øvrige rapporter er det lagt linker til.

Bindal kommune leverer gode tjenester pr. i dag. Vi har dyktige ansatte som jobber til det beste for fellesskapet. Jeg har ikke sett noen som i løpet av denne prosessen har sagt noe annet. Utfordringen er framtidsbildet slik rådmannen ser det.

For meg som rådmann er følgende faktorer viktigst i dette spørsmålet. Dette er da sett fra mitt ståsted:

- Kravene til kommunesektoren øker. Det blir vanskeligere å følge opp disse. Generalistkommunen er under kraftig press, og krav fra innbyggere og myndigheter tilsier spesialistkompetanse på stadig flere felt. En større kommune bør ha bedre mulighet til å skaffe kompetanse samt ha stillinger som ikke har så bredt fagfelt som mange stillinger i små kommuner. Fagmiljø blir viktig framover.
- Nærøy og Vikna har utvilsomt også sine utfordringer. De skårer lavt på Kommunebarometeret og har potensiale når det gjelder å forbedre sine tjenester. Bindal kommune har en utfordrende demografisk utvikling, historisk negativ utvikling i folketall, forverring i framtidig kommuneøkonomi og vi skårer dårlig på faktorer relatert til næringslivet. Sammen med Vikna og Nærøy bør det kunne være muligheter for å opprette en utviklingsavdeling, og man kan få stordriftsfordeler når det gjelder administrasjon, jfr. rapport fra Telemarksforskning. Jeg tror at en større kommune best kan løse de framtidige utfordringer, krav og forventninger.

- Selv om Stortingets sammensetning nå kan tilsi lavere fart på kommunereformprosesser i denne perioden så er det slik jeg ser det grunn for å tro at behovet for flere kommunesammenslåinger kommer på et senere tidspunkt. Bindal kommunes utfordring er at det er nå prosessen med Vikna og Nærøy skal pågå. Dersom Bindal søker å ta del i prosessen med Vikna og Nærøy nå så er muligheten til dialog og forståelse en helt annen enn om sammenslåing kommer senere. Man skulle kunne tro at alle ansatte i administrasjonen er i mot kommunesammenslåing, men mange ansatte ser at kravene til kommunene er så store at en større enhet kan løse dette bedre. Dette baserer jeg på innspill som er gitt til meg over lang tid, og ikke på en undersøkelse. Ansattes organisasjoner er opptatt av pendleravstand, og innbyggere er opptatt av hvordan de framtidige tjenester skal utføres. Dersom kommunen om x antall år skulle be om å bli sammenslått med den nye kommunen vil vi ikke ha muligheter til å ta del i arbeidet med å lage den nye kommunen. Da er vi f.eks prisgitt hvor administrasjonssenteret ligger.

Spørsmålet om kommunereform er et politisk spørsmål. En rådmann driver ikke partipolitikk, men arbeider løpende med politiske spørsmål. Dette ligger i stillingens natur når man fremmer ulike saker til kommunestyret. For meg er det høyst naturlig å fremme en innstilling også i denne saken.

Bindal kommune vil som nevnt i saka ha store utfordringer med å tilpasse de framtidige utgifter til de framtidige inntekter. Det kommer til å bli betydelige endringer i tjenestetilbudet. Jeg er dog ikke så naiv at jeg tror at en ny kommune er løsningen på alle spørsmål. Også den nye kommunen vil ha sine utfordringer, og det blir endringer i Bindal uansett. Det er nå man eventuelt har muligheter til å ta del i prosessen. Fra mitt ståsted ser jeg det som naturlig at Bindal kommune går i dialog med Vikna kommune og Nærøy kommune for å arbeide fram et grunnlag for at Bindal kommune slås sammen med Vikna og Nærøy fra 01.01.20. Dette da jeg mener at av de forhold som vurderes i denne saken, og vekting av disse, så er det flere momenter som taler for kommunesammenslåing enn mot.

Spørsmålet om folkeavstemming er belyst i denne saka, men jeg finner ut fra min innstilling ikke grunnlag for på dette tidspunkt å foreslå noe. Når det gjelder spørsmålet om fylkestilhørighet mener jeg ut fra tidligere politisk behandling i Bindal kommune at dersom kommunestyret i Bindal velger å fortsette som egen kommune så bør man ta opp fylkestilhørighet igjen.

RÅDMANNEN I BINDAL KOMMUNE, Terråk, 04.12.17

Knut Toresen
Rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.